
COMMISSIE VAN TOEZICHT BIJ PI ALPHEN AAN DEN RIJN JAARVERSLAG 2019

Locatie Maatschapslaan (Afbeelding van www.mapio.net)

Inhoud	Pagina
1. De inrichting	3
2. De samenstelling van de commissie	3
3. Maandcommissariaat	4
4. De vergaderingen van de commissie van toezicht met de directie van de inrichting	4
5. De beklagcommissie	5
6. Cursussen en bijeenkomsten	6
7. Bijzonderheden	6
8. Beroep	7
 Bijlage:	
Analyse van de cijfers door dhr. Huls	8

1. De inrichting

De Penitentiaire Inrichting Alphen aan den Rijn bestaat sinds 1 juli 2014 uit twee locaties, te weten de Maatschapslaan en de Eikenlaan.

De locatie Maatschapslaan is aangewezen als inrichting met een regime van beperkte gemeenschap. De locatie omvat een Huis van Bewaring voor voorlopig gehechten en een gevangenis voor veroordeelde gedetineerden. In de inrichting is een aantal plaatsen op de EZV-afdeling (Extra Zorgvoorziening) gereserveerd voor daarvoor in aanmerking komende gedetineerden. In de locatie zijn zowel eenpersoons- als meerpersoonscellen.

De locatie Eikenlaan is bestemd voor het arrestantenregime. Daarnaast is een aantal cellen bestemd voor voorlopig gehechten (Huis van Bewaring). In deze locatie is plaatsing in een meerpersoonscel regel, tenzij sprake is van een contra-indicatie. Door de gemiddelde korte verblijfsduur van arrestanten vindt dagelijks een grote in- en uitstroom plaats. Dit heeft uiteraard grote impact op de bedrijfsvoering. Daarnaast kampt een hoog percentage van de arrestanten met psychosociale problematiek.

De algemeen directeur van PI Alphen aan den Rijn was in 2019 dhr. C. Niessen. De plaatsvervangend vestigingsdirecteuren van PI Alphen aan den Rijn, locatie Maatschapslaan, waren dhr. J. Rempt en dhr. T. Tromp. De plaatsvervangend vestigingsdirecteuren van PI Alphen aan den Rijn, locatie Eikenlaan, waren dhr. W. Boersma, dhr. E. Heesterman, mw. F. Hofstee en mw. J. Horlings. De juridisch medewerker van de locatie Maatschapslaan was mw. J. van der Does. Zij is met ingang van half september 2019 vervangen door mw. F. van der Wagt vanwege zwangerschaps- en bevallingsverlof. De juridisch medewerker van de locatie Eikenlaan was de heer C. de Jong. Bij de beklagzittingen waren in de regel een of meer plaatsvervangend vestigingsdirecteuren en de juridisch medewerker aanwezig.

2. De samenstelling van de commissie

Mw. K. Schaffels (voorzitter)
Dhr. G.W. A. Takács
Dhr. F.W.M. Huls
Mw. S.M. Woo
Dhr. W. Ros
Mw. M.I.C. Terken-Vermeulen
Mw. S. Buikema
Mw. M. Ros
Mw. B. van der Kooy
Mw. M.M. Kasten-van 't Riet
Mw. I.M. van Trier
Dhr. M.M. Kuyp
Mw. E. Timmermans
Dhr. A.Y. Burghgraef
Dhr. R. Heemskerk
Dhr. E.J. Kastelein
Dhr. J.C.P. de Moor

Zoals voorgeschreven in de Penitentiaire beginselenwet bestaat de commissie van toezicht uit burgers, waarvan in ieder geval deel uitmaken: een rechter, een advocaat, een medicus en een maatschappelijk werker. De overige leden zijn afkomstig uit diverse maatschappelijke disciplines.

Gedurende 2019 was mw. S.W.J.C. van der Wilden-Weissenberg aan de commissie van toezicht verbonden als ambtelijk secretaris. De secretaris kon zich in geval van afwezigheid laten vervangen door plaatsvervangende secretarissen, waaronder dhr. E. Wagter, mw. E. Prinsen Geerligts, dhr. W.H. Ng en dhr. W.M. Colpa.

De administratieve werkzaamheden ten behoeve van de commissie van toezicht werden verricht door mw. M. den Dulk en mw. G.E. Koole

Het secretariaat van de commissie van toezicht is gevestigd in Den Haag, postbus 20302, 2500 EH Den Haag.

3. Maandcommissariaat

De leden van de commissie van toezicht treden volgens een rooster op als maandcommissaris. De afdeling Noord van de locatie Maatschapslaan wordt een keer per 2 weken door een maandcommissaris bezocht. De afdeling Zuid van de locatie Maatschapslaan wordt eveneens een keer per 2 weken door een maandcommissaris bezocht. Verder wordt de locatie Eikenlaan iedere week bezocht door een maandcommissaris. In de inrichting spreekt de maandcommissaris met gedetineerden die door het invullen van een verzoekbriefje om een gesprek met de maandcommissaris hebben verzocht. Tevens probeert de maandcommissaris aandacht te besteden aan gedetineerden die hem of haar spontaan aanspreken. Op verzoek van het secretariaat probeert de maandcommissaris in voorkomende gevallen te bemiddelen bij klaagschriften van gedetineerden. De leden van de commissie van toezicht kunnen te allen tijde de inrichting bezoeken en de maandcommissaris gaat zo nodig naar de arbeidszaal of de luchtplaats om gedetineerden te spreken.

De onderwerpen waarover de maandcommissaris in het verslagjaar werd benaderd waren niet veel anders dan in de voorgaande jaren en zijn vaak ook onderwerp van beklagzaken.

Een paar onderwerpen vielen daarbij op:

- niet binnen een termijn van 56 dagen overgeplaatst worden naar de gevangenis;
- er werd veel over de medische dienst geklaagd, maar dit is niet een onderwerp dat binnen de werksfeer van de commissie van toezicht valt, ook niet als maandcommissaris;
- verzorging;
- het kwijtraken van kleding;
- het beschadigen van spullen/kleding tijdens een spitactie.

De maandcommissaris maakte na elk bezoek een verslag. Deze verslagen werden op de samenwerkruimte geplaatst, bij de vergaderstukken gevoegd en aan de directie verstrekt. Voor zover nodig hebben de maandcommissarissen de klachten direct na het bezoek met de directie en/of het afdelingshoofd besproken. Op de maandelijkse vergadering werden alleen de nog openstaande punten besproken, waarbij afspraken over de terugkoppeling aan de gedetineerden zijn gemaakt.

4. De vergaderingen van de commissie van toezicht met de directie van de inrichting

De commissie van toezicht heeft in 2019 in totaal 11 maal met de directie van de inrichting vergaderd. De vergaderingen verliepen in een plezierige, open, zo nodig positief kritische sfeer. Alle vergaderingen werden gehouden in PI Alphen aan den Rijn, locatie Eikenlaan.

Van de zijde van PI Alphen aan den Rijn werden de vergaderingen bijgewoond door één of meerdere van de volgende personen:

- dhr. C. Niessen, algemeen directeur;
- dhr. J. Rempt, plaatsvervangend vestigingsdirecteur, locatie Maatschapslaan;
- dhr. T. Tromp, plaatsvervangend vestigingsdirecteur, locatie Maatschapslaan;
- mw. F. Hofstee, plaatsvervangend vestigingsdirecteur, locatie Eikenlaan;
- mw. J. Horlings, plaatsvervangend vestigingsdirecteur, locatie Eikenlaan;
- dhr. W. Boersma, plaatsvervangend vestigingsdirecteur, locatie Eikenlaan;
- dhr. E. Heesterman, plaatsvervangend vestigingsdirecteur, locatie Eikenlaan;
- mw. J. van der Does, juridisch medewerker, locatie Maatschapslaan;
- dhr. C. de Jong, juridisch medewerker, locatie Eikenlaan,
- mw. F. van der Wagt, plaatsvervangend juridisch medewerker, locatie Maatschapslaan.

Er is regelmatig overleg tussen de directie en de voorzitter van de commissie, in elk geval bij calamiteiten en andere onverwachte gebeurtenissen.

Vaste agendapunten in de vergaderingen van de commissie met de directie zijn:

- 1 Opening
- 2 Notulen
- 3 Actiepuntenlijst
- 4 Mededelingen van de directie
- 5 Ingekomen stukken
- 6 Verslag van de maandcommissaris
- 7 Verslag van de beklagcommissie
- 8 Rondvraag
- 9 Sluiting

Extra agendapunten in 2019

- Jaarverslag (april 2019)
- Hoe staat de CvT er tegenover dat de directie al in de verhoorkamer aanwezig is als klager binnen komt (september 2019)
- Terugkoppeling medisch overleg (september 2019)
- Toelichting dhr. Tromp over de ontwikkelingen omtrent de zorg (oktober 2019)
- Staat van de isoleercellen (oktober 2019)
- Input verzocht m.b.t. het landelijk functioneren van de eSWF voor het gesprek dat De Moor op 18 december 2019 zal bijwonen (december 2019)
- Toelichting van mw. Horlings omtrent de situatie in de arbeidszaal Metaal (december 2019)

De directie deed op open wijze verslag van het reilen en zeilen binnen de inrichting en beantwoordde vragen van de commissie van toezicht. Ook vragen naar aanleiding van de bezoeken van de maandcommissaris werden in de vergadering met de directie besproken. Tevens werd zo nodig, naar aanleiding van uitspraken van de beklagcommissie of de Raad voor Strafrechttoepassing en Jeugdbescherming (RSJ) een toelichting gegeven.

5. De beklagcommissie

De registratie van klachten bij het secretariaat van de commissie van toezicht vindt plaats in het landelijke Klaver-registratiesysteem. Dit is een systeem dat door alle secretariaten van de commissies van toezicht wordt gebruikt. Klaver is een acroniem van KLAchten Verwerken En Rapporteren.

Dit zorgt voor landelijk vergelijkbare cijfers over bijvoorbeeld het aantal klachten. Dit is onder meer nodig in verband met de tussen de Dienst Justitiële inrichtingen enerzijds en de Raad voor de Rechtspraak anderzijds gemaakte afspraken over de financiering van de secretariële ondersteuning van de commissie van toezicht.

Voor een overzicht van de cijfers over het verslagjaar wordt verwezen naar de bijlagen 1 t/m 4. Een analyse van de cijfers is terug te vinden in bijlage 5.

De beklagcommissie heeft gemiddeld drie keer per maand zitting gehouden op de locatie Maatschapslaan en twee keer per maand op de locatie Eikenlaan. Daarbij fungeerden de leden- juristen volgens een rooster als voorzitter van de beklagcommissie. Telkens fungeerden de leden volgens een rooster als bijzitters. De secretaris van de commissie of diens plaatsvervanger fungeerde steeds als secretaris van de beklagcommissie.

De beklagcommissie streefde er naar zoveel mogelijk mondeling uitspraak te doen op de klachten.

De beklagzitting van 18 maart 2019 is op verzoek van de directie komen te vervallen vanwege een geplande spitactie.

Vanwege het grote aantal klachten in de Eikenlaan zijn extra zittingen, naast de reeds geplande zittingen, georganiseerd. Deze extra zittingen vonden plaats op 16 januari 2019, 30 januari 2019, 25 juli 2019, 12 september 2019, 31 oktober 2019 en 14 november 2019.

In de Maatschapslaan is, naast de reeds geplande zittingen, één extra zitting gepland. Deze zitting vond plaats op 26 september 2019.

De zitting van 11 december 2019 in de Eikenlaan is overgezet naar een zitting in de Maatschapslaan.

Met enige regelmaat heeft de beklagcommissie klachten afkomstig uit de Eikenlaan kunnen afdoen op een zitting in de Maatschapslaan (in plaats van eerst rogatoir te horen op de Maatschapslaan).

6. Cursussen en bijeenkomsten

Mw. Schaffels, dhr. Burghgraef en mw. Van der Wilden-Weissenberg hebben op 9 april 2019 het jaargesprek met de IGJ en de directie bijgewoond.

Dhr. Huls en mw. Van der Wilden-Weissenberg hebben op 18 april 2019 het rondetafelgesprek met als onderwerp "Spanning in detentie" bijgewoond.

Mw. Van der Wilden-Weissenberg heeft op 4 juni 2019 een "meet and greet" gehad met de RSJ.

Mw. Van der Wilden-Weissenberg heeft op 20 juni 2019 deelgenomen aan de verdiepingscursus Penitentiaal Recht.

Dhr. Kastelein is op 4 november 2019 aanwezig geweest op de jaarlijkse themadag.

Dhr. De Moor heeft op woensdag 18 december 2019 een gesprek bijgewoond over de ervaringen rondom het landelijk functioneren van de eSWF.

7. Bijzonderheden

In 2018 is afgesproken dat de Gedeco (gedetineerdencommissie) vergadering één à twee keer per jaar kan worden bijgewoond als toehoorder door één à twee afgevaardigden van de CvT. Op 25 april 2019 hebben dhr. De Moor en dhr. Takács de Gedecovergadering op de Maatschapslaan bijgewoond. Op 25 april 2019 hebben dhr. Huls en dhr. Burghgraef de Gedecovergadering op de Eikenlaan bijgewoond. Op 26 november 2019 hebben mw. Van Trier en dhr. Takács de vergadering op de Eikenlaan bijgewoond. Op 28 november 2019 hebben dhr. Takács en dhr. Huls de Gedecovergadering op de Maatschapslaan bijgewoond. Voorts worden de notulen en andere stukken van de Gedeco aan het secretariaat en de secretaris gemaild.

Op 1 januari 2019 is de nieuwe winkel in Lelystad geopend.

Op 14 februari 2019 hebben alle gedetineerden een brief van de directie ontvangen betreffende een inzamelactie contrabande. De gedetineerden konden eenmalig contrabande inleveren zonder daarvoor gestraft te worden. Indien zij bv. een telefoon of usbstick terug willen na hun detentie dan dienen zij hun naam op de enveloppe te zetten. Anders kunnen zij de contrabande inleveren in een blanco enveloppe. Deze actie heeft niet heel veel opgeleverd. Gedetineerden zullen de komende periode strenger gestraft worden voor bezit contrabande. Deze tijdelijke maatregel gold tot tenminste 15 augustus 2019.

Op 4 november 2019 heeft de CvT een brief ontvangen van dhr. G. Bakker, hoofddirecteur Dienst Justitiële Inrichtingen, met betrekking tot de vacatiegelden. Daarin staat het volgende: *"Ten aanzien van het uitblijven van indexering van de bedragen sinds 2005, meen ik dat het inderdaad redelijk is om alsnog een indexering toe te passen. Daarom zal ik een voorstel doen aan de Secretaris-Generaal van het ministerie van J&V — die bevoegd is in deze - om de geldende vergoedingsbedragen te indexeren met ingang van 1 januari 2020. Gezien het gegeven dat de vergoedingsbedragen zijn afgeleid van de ambtelijke salarissen, zal ik voorstellen de indexering te doen op basis van de verhoging van de ambtelijke salarissen sinds juni 2005, voor zowel de leden, voorzitter als de maandcommissaris".*

8. Beroep

In het jaar 2019 is er 158 keer beroep ingesteld bij de Raad voor de Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ). Op de locatie Maatschapslaan is dat 93 keer gedaan, waarvan 7 keer door PI Alphen aan den Rijn en 86 keer door klager. Op de locatie Eikenlaan is dat 65 keer gedaan, waarvan 6 keer door PI Alphen aan den Rijn en 59 keer door klager.

Commissie van Toezicht PI Alphen aan den Rijn 2019

Het werk van de Commissie van Toezicht in de PI Alphen

Analyse van beklagen van gedetineerden uit het KLAVER-registratiesysteem en gesprekken die de maandcommissarissen met gedetineerden hebben gevoerd.

Auteur: Frits Huls

Datum: April 2020

Inhoudsopgave

Samenvatting

1, Inleiding

2. PI Alphen

2.1 PI Alphen: klachten naar onderwerp

2.2 PI Alphen: beklagzaken naar afdoening

2.3 PI Alphen: beklagzaken naar doorlooptijd

2.4 PI Alphen: beklagzaken naar onderwerp en afdoeningswijze

2.5 PI Alphen: de maandcommissaris

2.6 PI Alphen: eklagzaken naar schorsingen en beroepen

2.7 PI Alphen: klachten naar onderwerpen, PI Alphen en de overige PI's

3. Locatie Maatschapslaan

3.1 Klachten naar onderwerp

3.2 Beklagzaken naar afdoening

3.3 Beklagzaken naar doorlooptijd

3.4 De maandcommissaris

4. Locatie Eikenlaan

4.1 Klachten naar onderwerp

4.2 Beklagzaken naar afdoening

4.3 Beklagzaken naar doorlooptijd

4.4 De maandcommissaris

Samenvatting

PI Alphen

In de PI Alphen is het gehele jaar (2019) door een vrijwel constante bezetting van gedetineerden (862 gedetineerden gemiddeld). De bezetting in de Maatschapslaam is 304 en in de Eikenlaan 558. In 2019 is de verhouding bezetting/klachten in de Maatschapslaam met 4% toegenomen terwijl die in de Eikenlaan met 8% was gedaald.

De meeste klachten gaan over de "verzorging", "controle-orde-regime" en "persoonlijk". Het aantal ingetrokken beklagzaken is in de periode 2014-2019 veruit de grootste. De beklagen worden in 2019 echter minder ingetrokken en zijn nog 36% van het totaal aantal beklagzaken (in 2014 : 55%). De afdoening "ongegrond" is toegenomen tot 29% van het totaal (2014:16%).

Een kwart van de zaken wordt in 2019 afgedaan in "60 dagen en langer". Ruim een derde van het aantal zaken wordt afgedaan tussen 31 en 50 dagen.

Over het algemeen blijven de verschillen in onderwerpen tussen de gesprekken van de MC's en de beklagen min of meer bestaan. In 2019 zien we wel bij de MC's relatief vaker onderwerpen op het terrein van "informatie/procedure", "bejegening/behandeling" en "selectie/overplaatsing".

Welke zijn specifieke afdoeningwijzen bij de verschillende onderwerpen? Van de gegronde zaken komen "disciplinaire straf" met 23% het meest voor. Bij ongegronde zaken is eveneens disciplinaire straf (21%) het meest voorkomende. De afdoeningwijzen ingetrokken en niet-ontvankelijk komen met 24% voor bij "verzorging".

Locatie Maatschapslaam

In 2019 zijn er 29% meer klachten ontvangen dan in 2018 (898 resp. 698). Er zijn drie onderwerpen die door de jaren heen het grootste aandeel hebben: "verzorging", "persoonlijk" en "controle-orde-regime" met 21, 12 en 11 procent. Bij de afdoeningen nemen de "niet-ontvankelijke" zaken toe.

We zagen eerder dat de ingetrokken zaken in alle jaren de grootste groep is. De ingetrokken zaken in 2014 betrof bijna de helft van alle zaken, maar in 2019 is dat percentage teruggelopen tot 37%, toch nog wel het grootste aandeel. De niet-ontvankelijke zaken zijn relatief gedaald tot 14% van alle zaken.

De beklagzaken worden in het algemeen sneller afgedaan in 2019 dan de periode daarvoor. Met name de categorie "31-40 dagen", deze is nu de grootste. De categorie "60 dagen en langer" staat nu met 15% op de derde plaats. De duur "11 – 30" dagen is in 2019 hetzelfde gebleven als in 2018.

De MC's praten in de Maatschapslaan vaker met gedetineerden over "informatie/procedure", "bejegening/behandeling" en "persoonlijk" dan de onderwerpen in de beklagen die door de beklagcommissie worden behandeld. De beklagcommissie wordt dan geconfronteerd met vooral klachten over 'controle-orde-regime", "activiteiten" en over (contacten) bezoek (familie)-bellen (advocaat)-post (openmaken brieven). Bij zowel de MC's als de beklagcommissie komen ongeveer relatief even vaak de onderwerpen "disciplinaire straf" en "verzorging" voor.

Locatie Eikenlaan

De instroom van het aantal klachten is in 2019 met 3% afgenomen tot 1132 (2018=1159). In grafiek 18 is verder te zien dat de rubriek "verzorging" in 2019 met 305 de grootste is; gevolgd door 'persoonlijk" (179).

Onderwerp "verzorging" heeft door de jaren heen het grootste aandeel. In mindere mate gevolgd door "persoonlijk" en "disciplinaire straf". De aandelen klachten die het meest gestegen zijn, zijn "controle-orde-regime" en "persoonlijk".

Geconstateerd is dat de ingetrokken zaken in 2014 77% van alle zaken betrof maar in 2019 teruggelopen is naar 35%. Dit verval wordt mede veroorzaakt door de toename van het aandeel ongegrond verklaarde zaken met 53 procent tot 29%. Het aandeel gegrond verklaarde afdoeningen is in 2019 met 6 procentpunten gedaald naar slechts 7 procent. Het relatieve aandeel bij de doorlooptijden is met 34% de categorie "61- dagen en langer" het grootste (grafiek 23). De beklagzaken met doorlooptijden "11-30 dagen" en "41-50 dagen" samen zijn goed voor een derde van alle zaken. De categorie "0-10 dagen" neemt toe tot 13%.

De MC's praten vaker met gedetineerden over "informatie/procedure", "selectie/overplaatsing" en "bejegening/behandeling". De beklagcommissie wordt meer geconfronteerd met "disciplinaire straf", en "controle-orde-regime".

Opmerkingen

In 2019 zijn er geen veranderingen in het registratiesysteem KLAVER. De coderingen mbt de afdoeningwijzen zijn goed. De rubricering van de klachten behoeft nog steeds verbetering. Het is niet goed duidelijk (ondanks de handleiding) wat er onder de verschillende rubrieken moet worden verstaan.

Een nog steeds groot gemis is dat er op inrichtingsniveau geen kruistabel te maken is uit het KLAVER-registratiesysteem dat laat zien welke klacht welke afdoening heeft. Op landelijk niveau bestaat er wel zo'n tabel.

1 Inleiding

Wat doet de Commissie van Toezicht (CvT)? De taken staan omschreven in het PBW onder artikel 7. Twee belangrijke taken zijn: zorg te dragen voor de behandeling van klaagschriften (lid 2c) en zich door persoonlijk contact (als maandcommissaris) met de gedetineerden regelmatig op de hoogte stellen van onder hen levende wensen en gevoelens (lid 3).

Van beide taken vindt verslaglegging plaats: de klaagschriften worden vastgelegd in het KLAVER-registratiesysteem en de maandcommissarissen (MC's) maken verslag van hun gesprekken met gedetineerden.

In het KLAVER-registratiesysteem worden van de beklagen vastgelegd: het onderwerp van de klacht, de wijze van afdoening en de tijdsduur (in dagen) tussen het moment van indienen en de beslissing al dan niet door de beklagcommissie.

De onderwerpen van de gesprekken tussen de MC's en de gedetineerden zijn terug te vinden in de verslagen van de MC's.

De PI Alphen bestaat uit twee locaties: de Maatschapslaan en de Eikenlaan. Er is één Commissie van Toezicht voor beide locaties. In de Maatschapslaan zijn een Huis van Bewaring en een gevangenis gevestigd en in de Eikenlaan een arrestantenafdeling en een Huis van Bewaring.

In de analyse wordt eerst verslag gedaan van de PI Alphen gevolgd door de Maatschapslaan en de Eikenlaan, waarbij opgemerkt wordt dat de Eikenlaan vanaf 2014 operationeel is.¹

2 PI-Alphen

Om toch een indruk te geven van de zaken die de CvT in de periode heeft gedaan, wordt eerst gekeken naar alle zaken van de PI Alphen. In de totaalcijfers wordt voorbijgegaan aan de verwickelingen (personeel, verbouwing,) in beide locaties. De analyse beperkt zich tot klachten en de afgedane beklagzaken. Van belang is het aantal gedetineerden dat in de PI is. Hoe groter het aantal gedetineerden, hoe groter de kans op een beklag. Op basis van de fysieke bezetting per kwartaal (bron: DJI) in beide locaties wordt het gemiddelde berekend per locatie en de gehele PI Alphen.

---

¹ De opbouw van de paragrafen is als volgt: eerst worden de absolute aantallen weergegeven en daarna de relatieve verdeling van de verschillende onderwerpen. Op die manier kunnen de verschillen tussen de jaren opgemerkt worden. Verder is gekozen (vanwege de grafische weergave) voor de jaren 2014 en 2015 (beginperiode) en 2018 en 2019 (de laatste twee jaar)

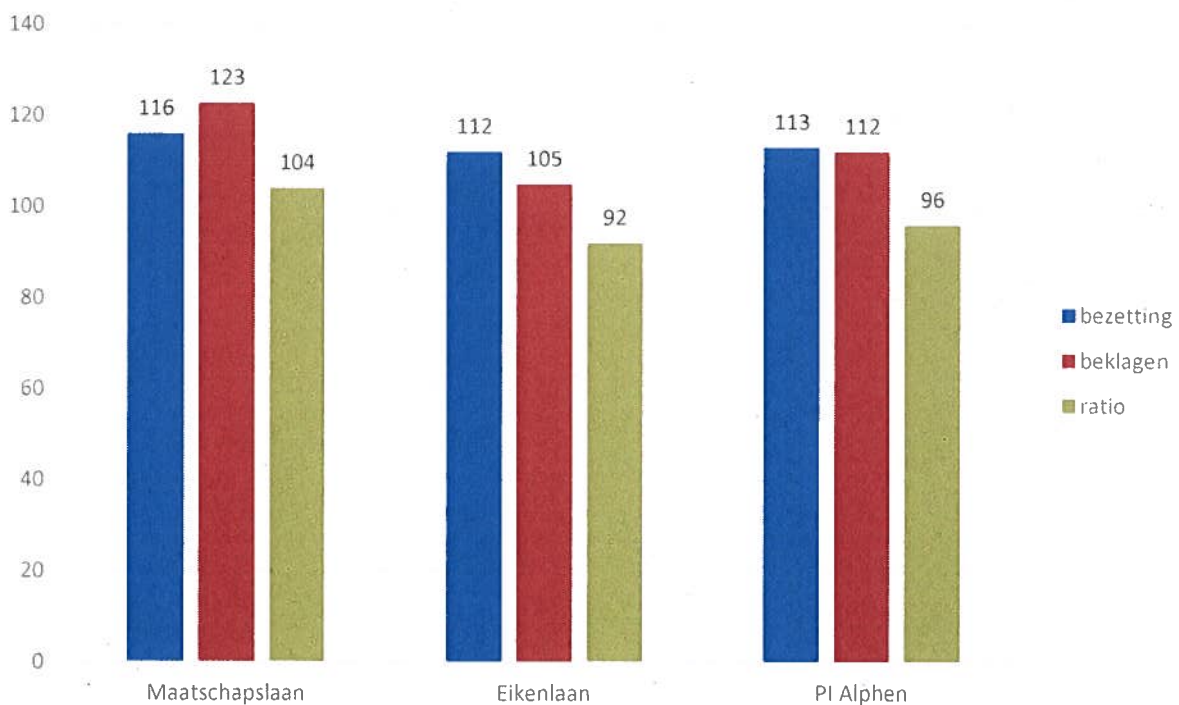
Tabel 1. Gemiddelde bezetting, aantal beklagen en ratio naar locatie, 2018-2019

	bezetting		beklagen		ratio	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Maatschapslaam	262	304	697	855	2,7	2,8
Eikenlaan	499	558	1189	1247	2,4	2,2
PI Alphen	761	862	1876	2102	2,5	2,4

Bron: KLAVER-registratie en DJI.

In 2019 was de fysieke bezetting in de PI Alphen gemiddeld 862 gedetineerden. In de Eikenlaan was dat 558 en in de Maatschapslaam 304 (tabel 1). Het aantal beklagen is respectievelijk 2102, 1247 en 855. Wanneer het aantal beklagen wordt losgelaten op het gemiddelde aantal gedetineerden (de ratio) dan worden er in de Maatschapslaam meer klachten en beklagzaken aangebracht en afgehandeld. Een verklaring hiervoor kan zijn dat de Maatschapslaam naast een Huis van Bewaring ook een gevangenis is, terwijl de Eikenlaan naast een Huis van Bewaring een arrestantenverblijfplaats is. Arrestanten blijven minder lang in de inrichting waardoor de kans op klachten kleiner kan worden.

Grafiek 1 de relatieve toename van gemiddelde bezetting, beklagen en ratio naar locatie, 2019 t.o.v. 2018

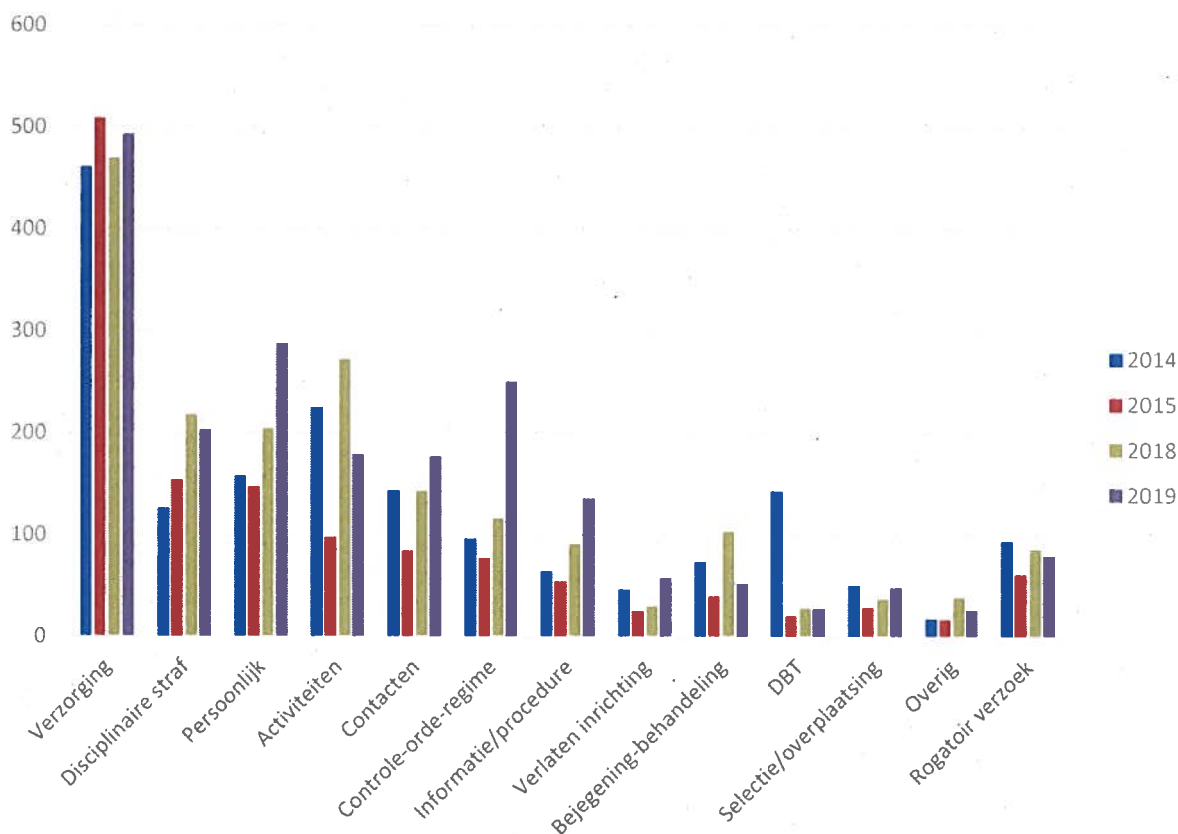
Bron: KLAVER-registratie en DJI.

Uit grafiek 1 is af te leiden dat de gemiddelde bezetting en het aantal beklagen is toegenomen. Dit geldt voor beide locaties. Bij de Maatschapslaan is de toename van het aantal beklagen groter dan de Eikenlaan. De ratio is in de Maatschapslaan toegenomen terwijl die in de Eikenlaan juist afnam.

2.1 Pi Alphen: beklagen naar onderwerp

Over de gehele periode heeft het merendeel van de klachten betrekking op “persoonlijke verzorging”. De laatste jaren volgen “persoonlijk zaken” en “controle – orde – regime” (grafiek 2).

Grafiek 2. PI Alphen, beklagen naar onderwerp, 2014-2019 (absolute aantallen)

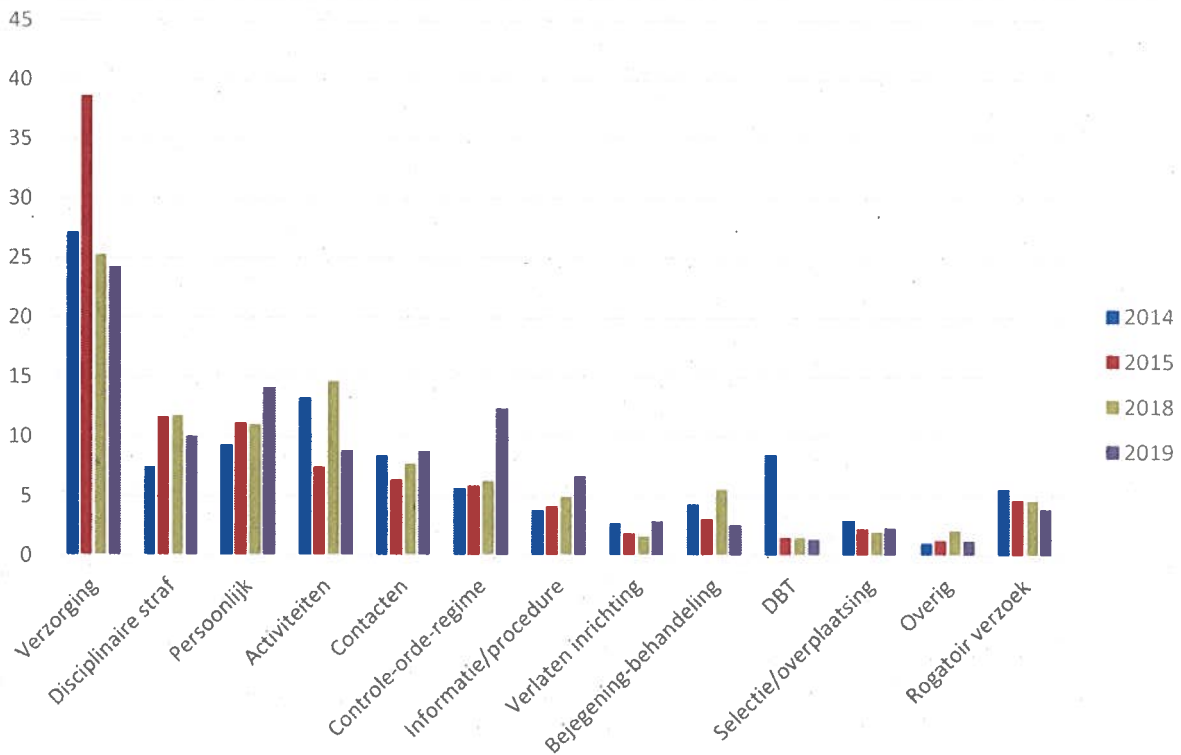
Bron: KLAVER-registratie.

De relatieve verdeling (grafiek 3) laat zien dat het aandeel van de verschillende onderwerpen wat afvlakken². De “verzorging” was in 2015 nog bijna 40% en in 2019 gedaald naar minder

² De relatieve verdeling wil zeggen dat het aandeel (het percentage) van het onderwerp op het totaal is

dan 25%. Het aandeel “persoonlijk” neemt verder toe tot zo'n 15% van het totaal aantal klachten. De grootste relatieve stijging is die van “controle – orde – regime”

Grafiek 3. PI Alphen, beklagzaken naar onderwerp, 2012-2018 (percentages)

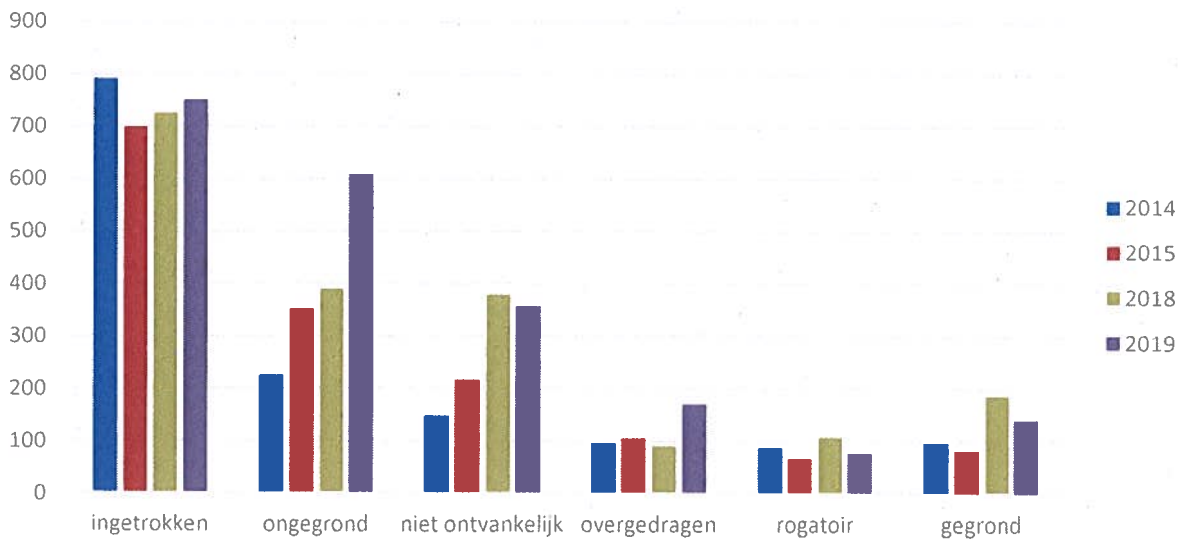
Bron: KLAVER-registratie.

2.2 Pi Alphen: beklagzaken naar afdoening

Je kunt op verschillende manieren kijken naar de cijfers. Als eerste wordt gekeken per afdoeningwijze naar het absolute aantal per jaar. Vervolgens naar het aandeel per afdoeningwijze per jaar. Welke afdoeningwijze is relatief de grootste en is dat elk jaar van de verslagperiode hetzelfde?

Grafiek4. PI Alphen, beklagzaken naar afdoeningwijze, 2014-2019 (absolute aantallen)

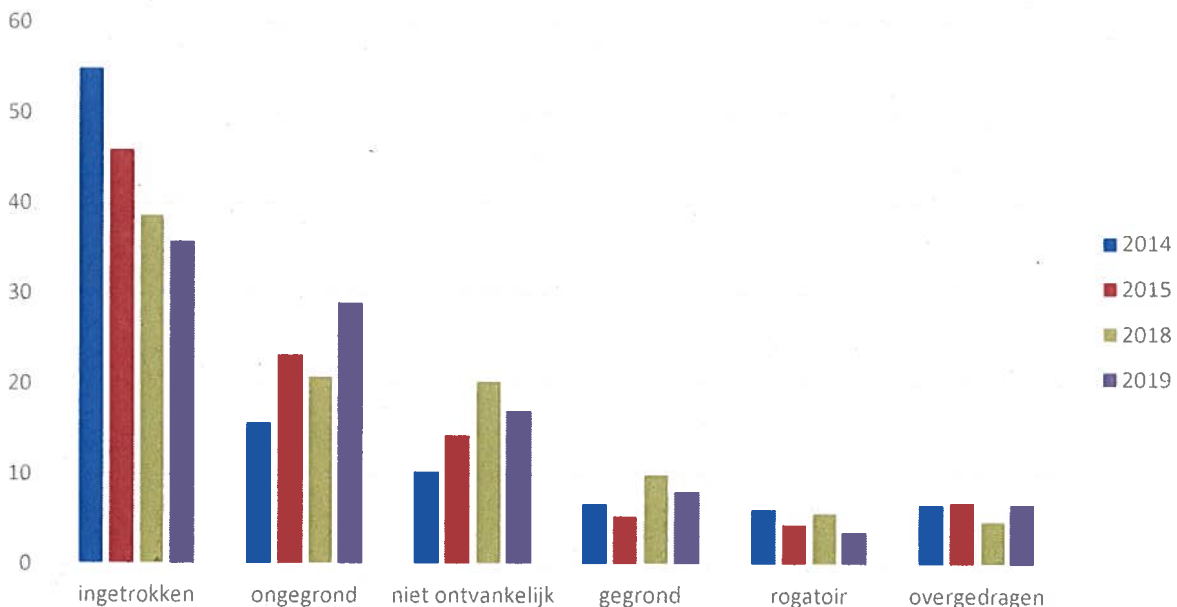

Bron: KLAVER-registratie.

De afdoeningswijze “ingetrokken” is over de gehele periode de grootste; in 2019 met 751 zaken (grafiek 4). De “ongegrunde” zaken laten de grootste groei zien van 389 in 2018 naar 608 in 2019.

wanneer gekeken wordt naar het aandeel per afdoeningswijze dan valt op dat het aandeel “ingetrokken” sterk afneemt en “ongegrond” toeneemt (grafiek 5).

Grafiek 5 PI Alphen, relatieve verdeling beklagzaken naar afdoeningswijze, 2014-2019

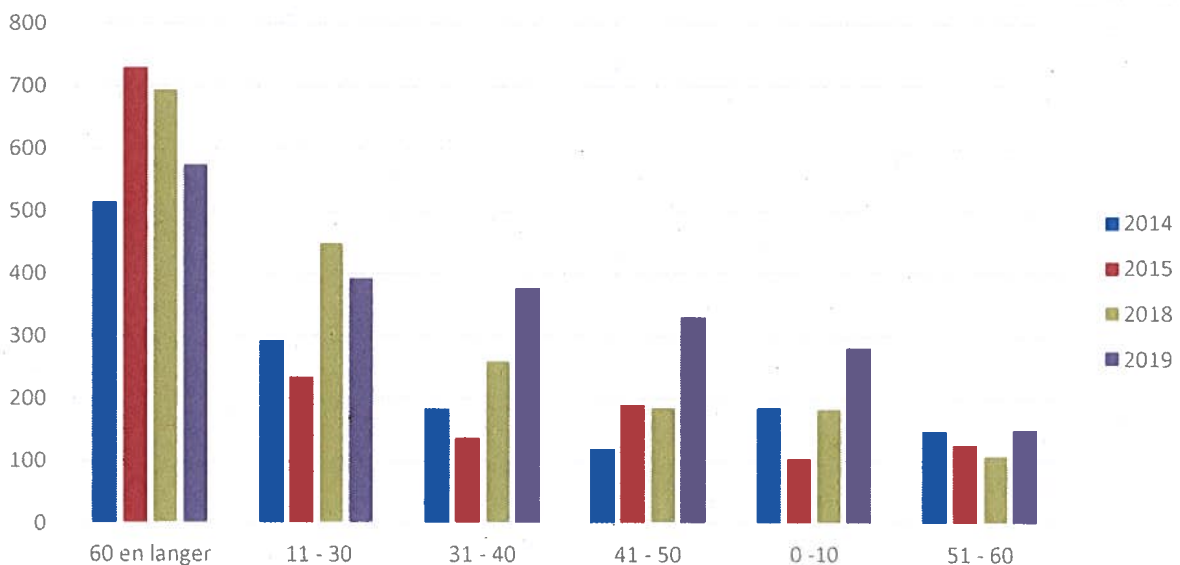
Bron: KLAVER-registratie.

2.3 Pi Alphen: beklagzaken naar doorlooptijd

De doorlooptijd wordt in dagen berekend. De data uit KLAVER is gecodeerd in verschillende categorieën. In de verslagperiode is de categorie “60 dagen en langer” steeds de grootste in aantal (grafiek 6). In aantal neemt het wel af tot 574 zaken in 2019. Deze daling zien we terug in de toename bij de categorieën “32-40 dagen” en “41-50 dagen”. Met andere woorden, de zaken worden sneller afgedaan. Je moet wel bedenken dat de categorie “ingetrokken” hierop van invloed kan zijn.

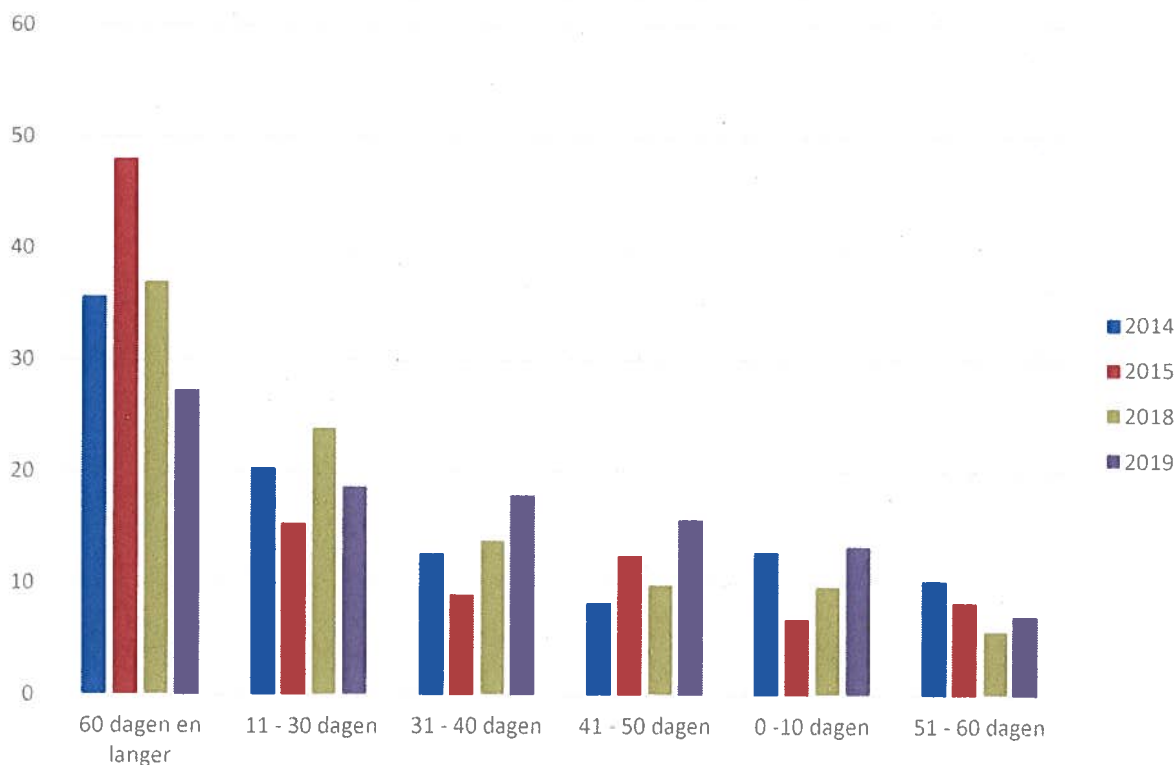
Een kwart van de zaken wordt in 2019 afgedaan in “60 dagen en langer” (grafiek6). Ruim een derde van het aantal zaken wordt afgedaan tussen 31 en 50 dagen.

Grafiek 6. Pi Alphen, beklagzaken naar doorlooptijd, 2014-2019 (absolute aantallen)

Bron: KLAVER-registratie.

Grafiek 7. Pi Alphen, beklagzaken naar doorlooptijd, 2014-2019 (percentage)

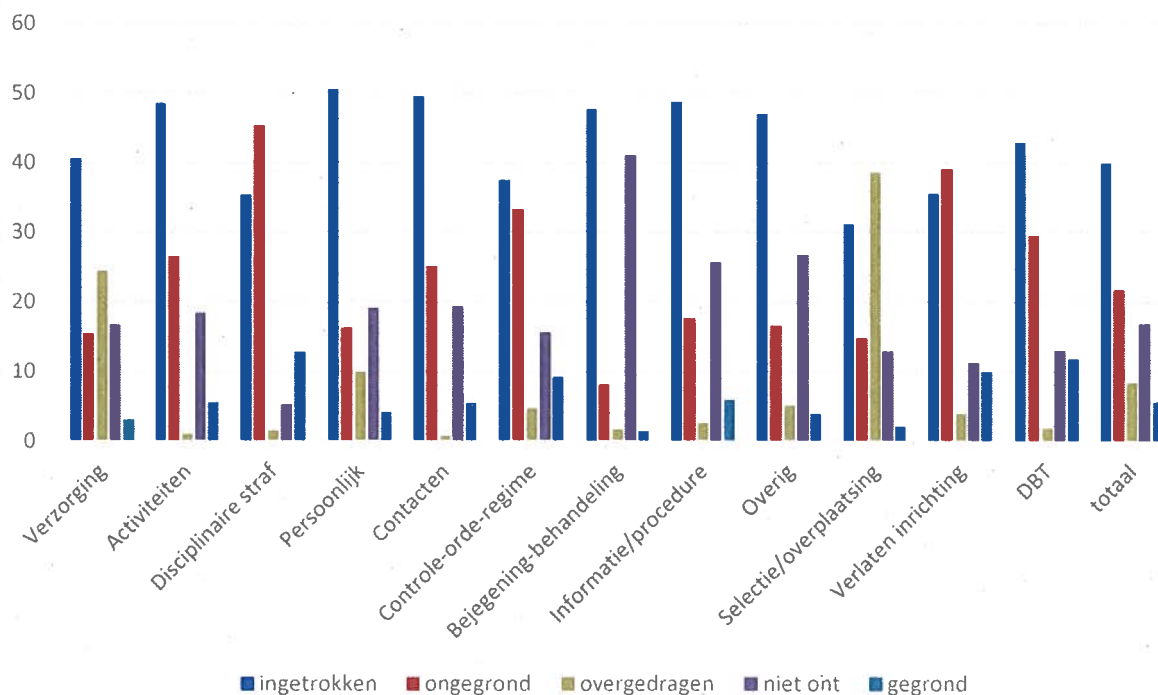

Bron: KLAVER-registratie.

2.4 Pi Alphen: beklagzaken naar onderwerp en afdoening

Uit de KLAVER-registratie is het niet mogelijk om per inrichting na te gaan hoe de verschillende beklagzaken worden afgedaan. Op landelijk niveau is zo'n tabel wel bekend. Door de verdelingen toe te passen op de beklagzaken van Pi Alphen krijg je een indruk hoe dat er uitziet. Het zijn geschatte percentages; met andere woorden je moet het zien als een indicatie. Bij bijna alle beklagzaken is de afdoeningswijze "ingetrokken" relatief de grootste; behalve bij "disciplinaire straf" en "verlaten inrichting" daar is "ongegrond" de grootste. De afdoeningen "niet-ontvankelijk" en "ongegrond" zijn afwisselend onderwerpen de op een na meest voorkomende (grafiek 8).

Grafiek 8. PI Alphen: beklagzaken naar onderwerpen en geschatte afdoeningswijzen , 2019 (percentages)

Bron: KLAVER registratie en DJI

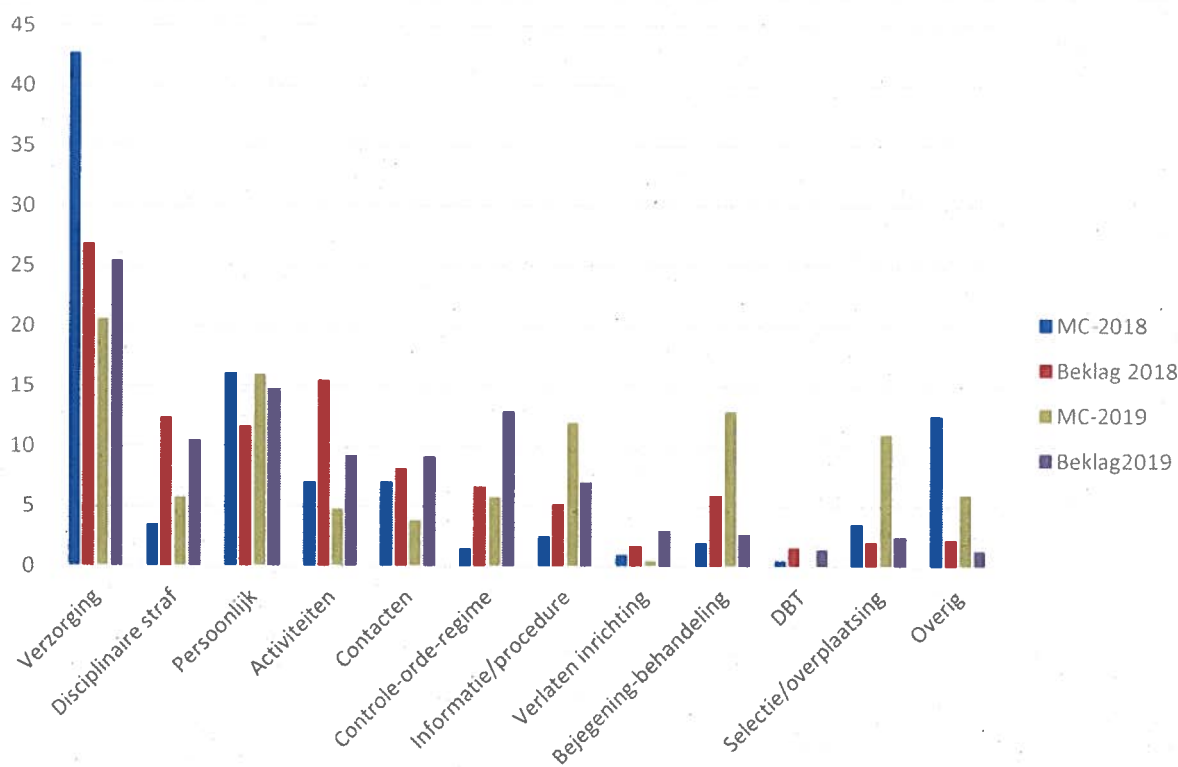
2.5 PI Alphen: de maandcommissaris

In de inleiding is gesproken over de taak van de maandcommissaris (MC). Hij/zij kan worden geraadpleegd door de gedetineerde. Deze laatste vult dan een verzoekbriefje in met het onderwerp dat hij wil bespreken. Van de gesprekken die de MC's met de gedetineerden hebben gevoerd, wordt een verslag gemaakt.³

Er treden verschillen op in het aantal onderwerpen die de MC's bespreken en de onderwerpen zoals weergegeven in de beklagen (grafiek 9). De MC's praten vaak met gedetineerden over "verzorging" en "persoonlijk" en iets minder vaak over "contacten" dan de onderwerpen in de beklagen die door de beklagcommissie worden behandeld. De MC's worden dan geconfronteerd met vooral klachten over de winkel en de medische dienst (verzorging), over persoonlijke eigendommen en geldzaken (persoonlijk) en over (contacten) bezoek (familie)-bellen (advocaat)-post (openmaken brieven). Bij de beklagcommissie komen relatief vaak klachten over "disciplinaire straf" en "controle-orde-regime".

³ De onderwerpen die aan de orde zijn geweest en in de verslagen zijn weergegeven, zijn gecodeerd volgens de KLAVER-registratie.

Grafiek 9. PI Alphen: Onderwerpen via de MC's en die uit KLAVER (percentages)

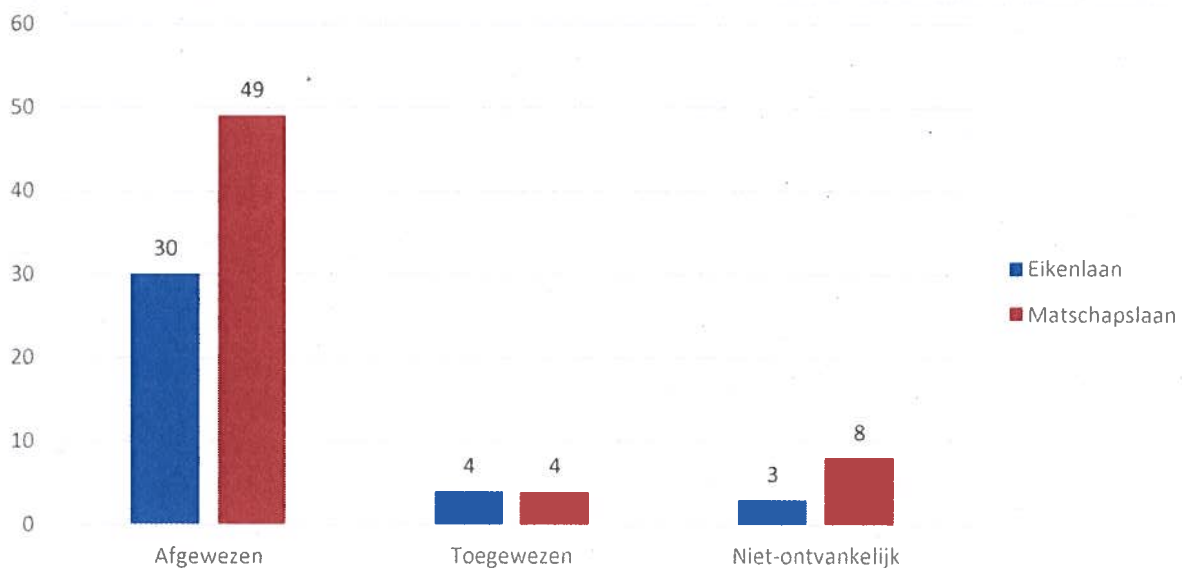

Bron: KLAVER-registratie.

2.6 PI Alphen: beklagzaken naar schorsingen en beroepen

Naar aanleiding van een straf of maatregel kan er gevraagd worden om de schorsing van de tenuitvoerlegging van die straf of maatregel bij de RSJ. In 2019 heeft dat in 98 gevallen plaatsgevonden (grafiek 9a). In acht op de tien aanvragen wordt het verzoek afgewezen. Een op de tien wordt niet-ontvankelijk verklaard. Slechts één op de tien wordt toegewezen

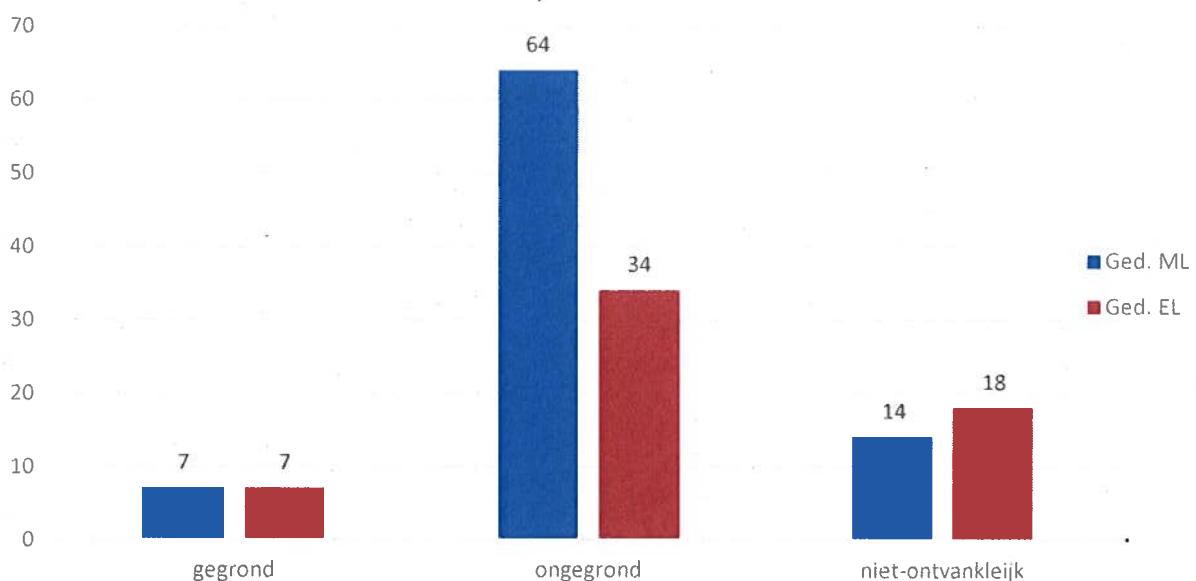
Grafiek 9a. PI Alphen, Schorsingen naar uitspraak RSJ en locatie, 2019 (absolute aantallen)

Bron: PI Alphen

De gedetineerden en de inrichting kunnen naar aanleiding van de uitspraken van de beklagcommissie in beroep gaan bij de RSJ. Uit de gegevens van PI Alphen is af te leiden dat er in 158 gevallen n.a.v. de uitspraak van de CvT in beklagzaken een beroep wordt ingesteld (grafiek 9b). Van die zaken zijn 144 (91%) gedetineerden in beroep gegaan bij de RSJ. In 14 zaken is de inrichting in beroep gegaan, meestal naar aanleiding van een uitspraak "gegrond" van de beklagcommissie. De gedetineerden gaan voornamelijk in beroep indien hun beklag door de beklagcommissie ongegrond is verklaard. Een op de tien beroepen wordt gegrond verklaard

Grafiek 9b. PI Alphen, Ingestelde beroepen naar uitspraak CvT en locatie indiener, 2019 (absolute aantallen)

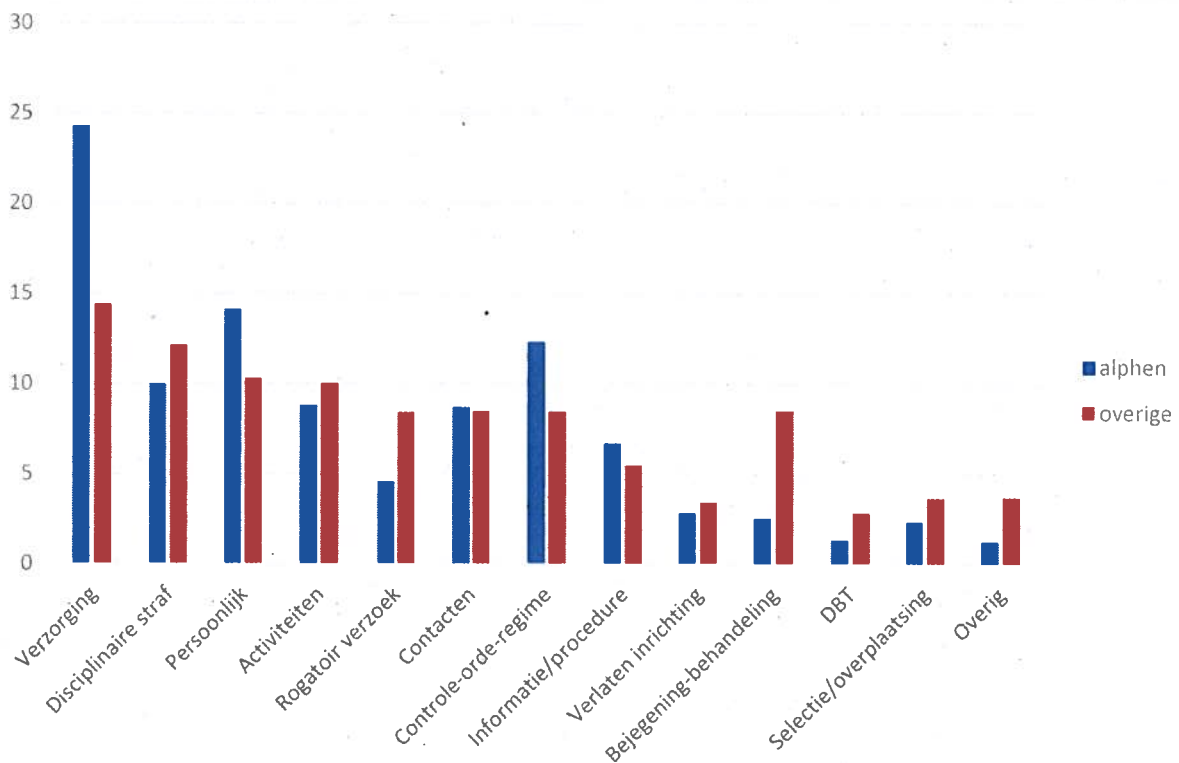

Bron: PI Alphen

2.7 PI Alphen: klachten naar onderwerpen, PI Alphen en de overige PI's

Hoe verhouden de onderwerpen van de beklagzaken van de PI Alphen zich ten opzichte van de overige PI's? ⁴ In grafiek 10 wordt zichtbaar dat er verschillen zijn: de PI Alphen heeft meer beklagzaken op de onderwerpen "verzorging", "persoonlijk" en "controle-orde-regime". De overige PI's hebben meer zaken bij "disciplinaire straf" en "bejegening/behandeling". Bij de overige onderwerpen zijn het marginale verschillen.

Grafiek 10. Beklagzaken naar onderwerp PI Alphen en de overige PI's (percentages)

Bron: KLAVER-registratie en DJI.

⁴ Bij DJI zijn de gegevens uit de KLAVER-registratie bekend van alle PI's. Door de cijfers van de PI Alphen af te trekken van het totaal van alle PI's, kan de PI Alphen vergeleken worden met de overige PI's.

3 Maatschapslaan

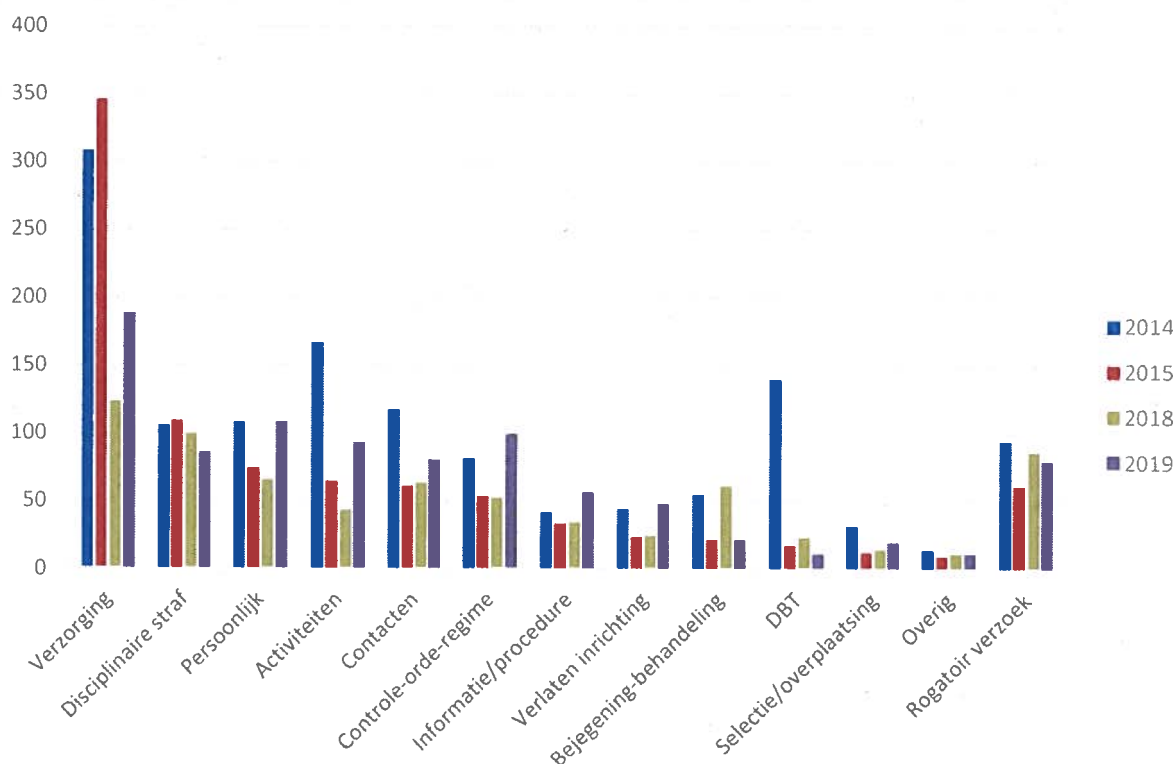
3.1 Klachten naar onderwerp

Als eerste wordt gekeken per type klacht naar het aantal per jaar. Daarna wordt gekeken naar de verhouding tussen de typen klachten per jaar, in de trant van in jaar x is van alle klachten een bepaalde klacht relatief de grootste en is dat ook in jaar x + 1 het geval.

De instroom van het aantal klachten is in 2019 met 29% gestegen tot 898 (2018=698). Uit grafiek 11 is af te leiden dat de rubriek "verzorging" in 2019 de grootste is, maar meer dan in 2018. De onderwerpen die grote stijgingen laten zien zijn: "activiteiten" (+116%), "contacten" (+90%) "verzorging" en "persoonlijk" stijgen respectievelijk met 53 en 66 procent.

Wat verder opvalt is dat er in 2019 t.o.v. 2018 twee grote dalers zijn: "disciplinaire straf" (-14%), "bejegening" (-66%) en "DBT" (-52%).

Grafiek 11. Maatschapslaan, klachten naar onderwerp, 2012-2018 (absolute aantallen)

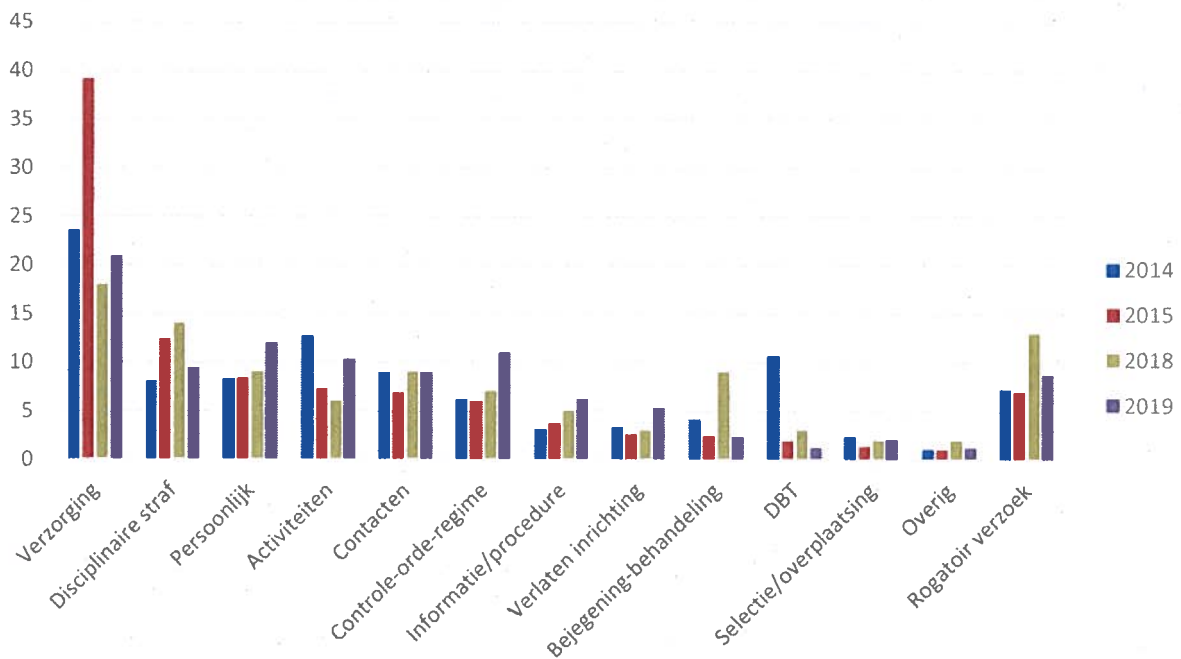

Bron: KLAVER-registratie.

In grafiek 12 is te zien dat er drie onderwerpen zijn die door de jaren heen het grootste aandeel hebben: "verzorging", "persoonlijk" en "controle-orde-regime" met 21, 12 en 11 procent. "Rogatoir verzoek" heeft een aandeel van 9%. Eigenlijk is "rogatoir verzoek" geen klacht in strikte zin van het woord. Het gaat over een klacht in een andere inrichting. In KLAVER wordt de aard van de klacht bij rogatoir verzoek niet geregistreerd.

Grafiek 12. Maatschapslaan, relatieve verdeling van klachten naar onderwerp, 2014-2018

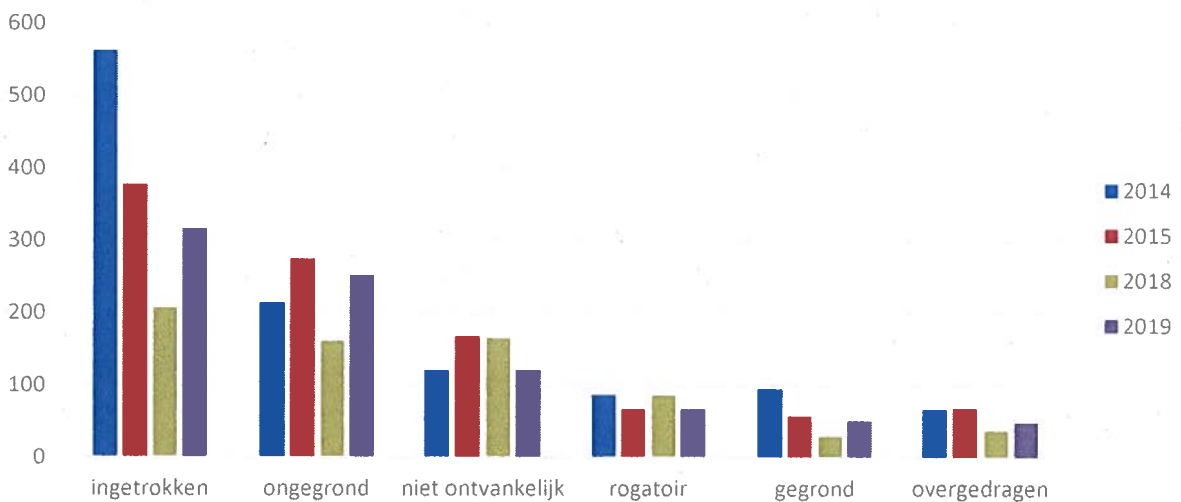

Bron: KLAVER-registratie.

3.2 Beklagzaken naar afdoening

In 2019 is het aantal beklagzaken met 29% gestegen t.o.v. 2018. Wat meteen opvalt is de ruime stijging van ingetrokken en ongegronde verklaarde beklagen met respectievelijk 48 en 56 procent in 2019 t.o.v. 2018 (grafiek 13). In 2014 en 2015 waren de ingetrokken zaken veruit de grootste groep. Waarbij het aantal in 2018 met 207 kleiner is dan in 2019 (316).

Grafiek 13. Maatschapslaan, beklagzaken naar wijze van afdoening, 2014-2019 (absolute aantallen)

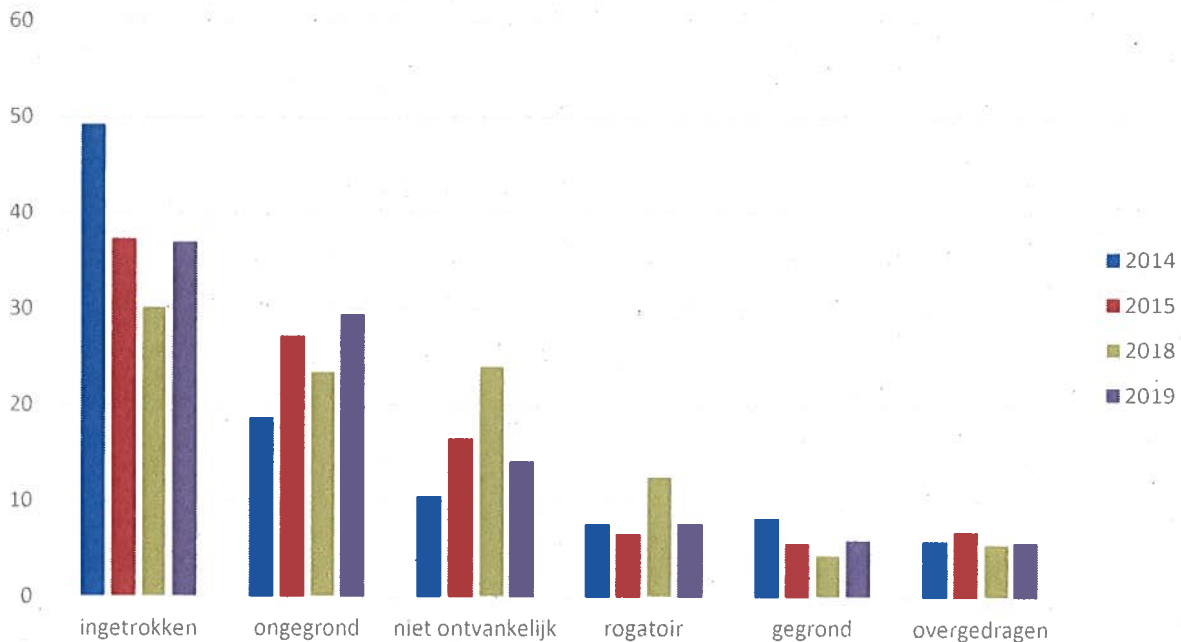

Bron: KLAVER-registratie.

Daarna volgen de “ongegrond” zaken en de “niet-ontvankelijke” zaken. De “niet-ontvankelijke” zaken nemen met 27% af t.o.v.2019.

We zagen eerder dat de ingetrokken zaken in alle jaren de grootste groep is. In grafiek 14 is weergegeven het relatieve aandeel van de afdoeninggrond per jaar. Geconstateerd kan worden dat de ingetrokken zaken in 2014 bijna de helft van alle zaken betrof, maar in 2019 teruggelopen is naar 37%, toch nog wel het grootste aandeel. De niet-ontvankelijke zaken zijn relatief gedaald tot 14% van alle zaken. Dit verval wordt waarschijnlijk mede veroorzaakt door de toename van de ongegrond verklaarde zaken. Het aandeel gegrond verklaarde afdoeningen is in 2019 iets toegenomen tot 6%.

Grafiek 14. Maatschapslaan, relatieve verdeling beklagzaken naar wijze van afdoening, 2014 - 2018

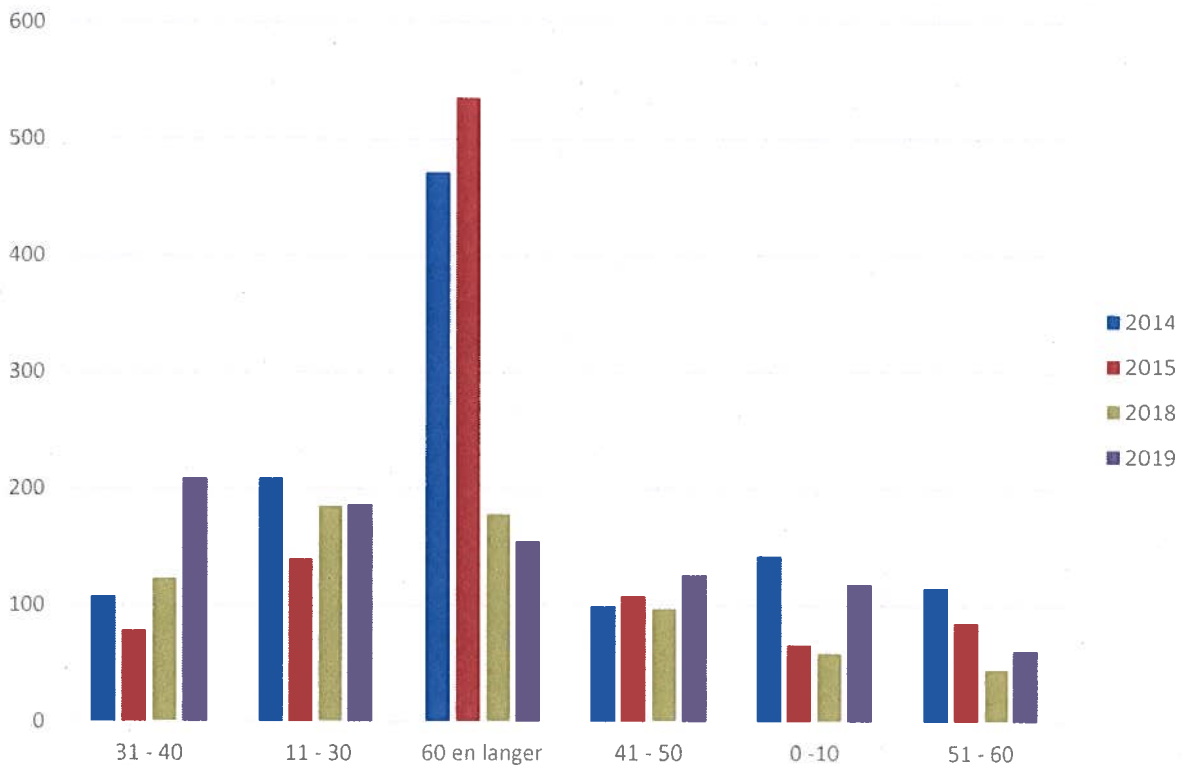
Bron: KLAVER-registratie.

Ten opzichte van 2014 laat de afdoeningswijze “ongegrond” de grootste groei zien (grafiek 14). De “rogatoir” en “overgedragen” zaken zijn bijna weer op het niveau van 2014. Het aandeel “gegrond” afdoeningen is zelfs onder het niveau van 2014.

3.3 *Beklagzaken naar doorlooptijden*

In grafiek 15 is weergegeven de beklagzaken naar het aantal dagen tussen indiening beklagformulier en beslissing beklagcommissie.

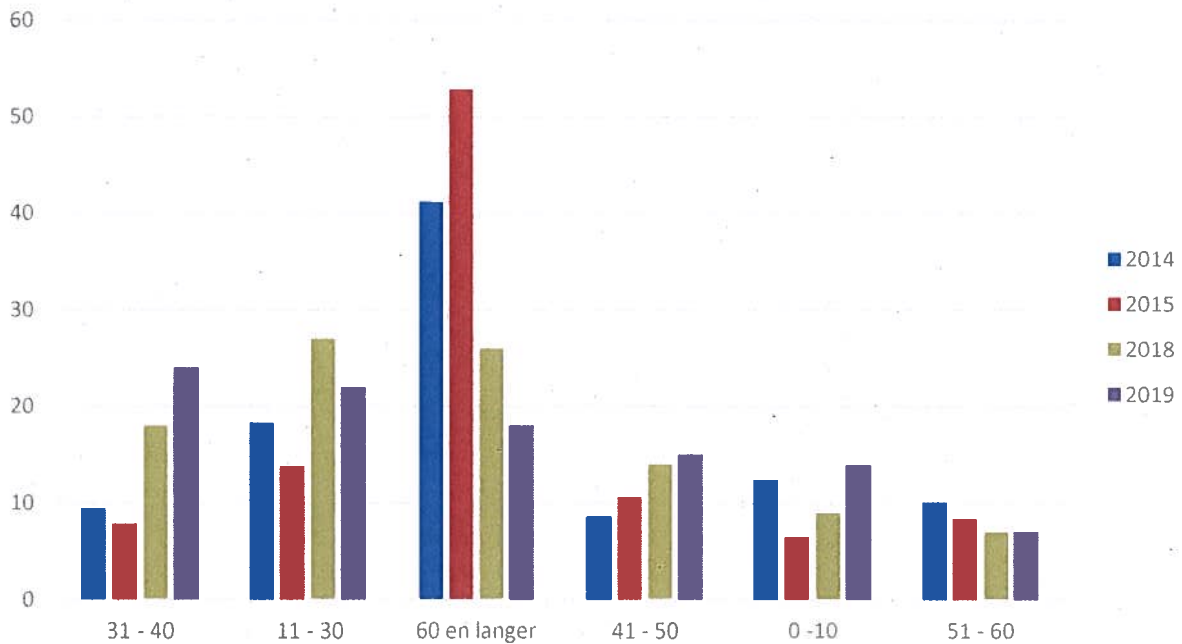
Grafiek 15. Maatschapslaan, doorlooptijden (in dagen) van beklagzaken, 2014 - 2019 (absoluut)

Bron: KLAVER-registratie.

De beklagzaken worden in het algemeen sneller afgedaan in 2019 dan de periode daarvoor. Met name de categorie "31-40 dagen". Deze is nu de grootste, voorheen was de categorie "60 dagen en langer" de grootste. Deze staat nu met 15% op de derde plaats (grafiek 15). In 2018 was dat aantal al drastisch kleiner geworden dit heeft zich in 2019 doorgezet. De duur "11 – 30" dagen is in 2018 zelfs de grootste geworden en in 2019 hetzelfde gebleven maar op de tweede plek.. De klasse "51 – 60 dagen" is in 2019 weer toegenomen. Dit duidt erop dat over het algemeen de beklagzaken sneller worden afgehandeld, maar nog niet binnen de gewenste termijn van 4 weken. De wettelijke termijn is 4 weken: artikel 67 PBW: de beklagcommissie doet zo spoedig mogelijk, doch in ieder geval een termijn van vier weken te rekenen vanaf de datum waarop het klaagschrift is ontvangen een uitspraak.

Grafiek 16. Maatschapslaan, doorlooptijden (in dagen) van beklagzaken, 2014 - 2019 (relatief)

Bron: KLAVER-registratie.

Ruim een derde van de beklagzaken wordt binnen de 30 dagen afgedaan (grafiek 16). Een kwart van de zaken wordt tussen de 5 en 6 weken afgedaan. Een kleine 20% van de zaken duurt langer dan 60 dagen.

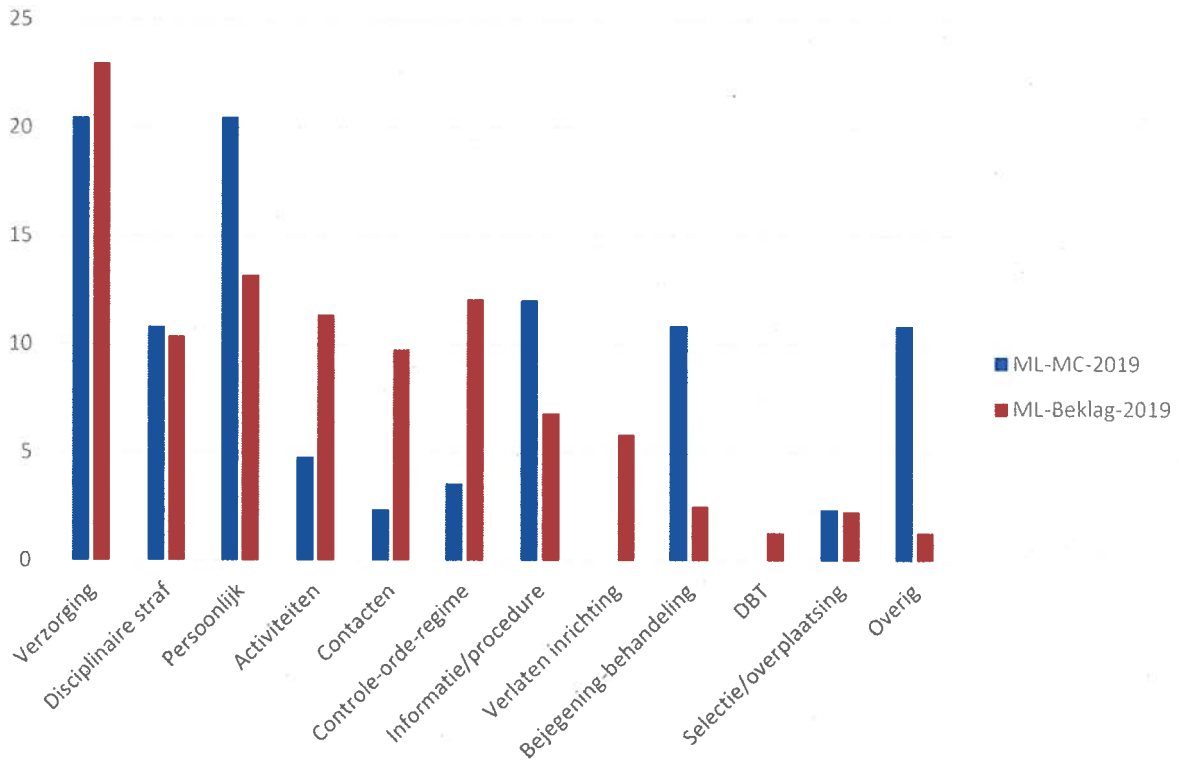
3.4 De maandcommissaris

In de inleiding is gesproken over de taak van de maandcommissaris. Deze kan worden geraadpleegd door de gedetineerde. Deze vult dan een verzoekbriefje in met het onderwerp dat hij wil bespreken. Van de gesprekken die de MC's met de gedetineerden hebben gevoerd, wordt een verslag gemaakt. Voor wat de Maatschapslaan betreft geeft dat het volgende overzicht.

Er treden verschillen op in de onderwerpen die de MC's bespreken en de inhoud van de beklagzaken (grafiek 17). De MC's praten in de Maatschapslaan vaak met gedetineerden over "informatie/procedure", "bejegening/behandeling" en "persoonlijk" dan de onderwerpen in de beklagen die door de beklagcommissie worden behandeld. De beklagcommissie wordt dan geconfronteerd met vooral klachten over 'controle-orde-regime", "activiteiten" en over (contacten) bezoek (familie)-bellen (advocaat)-post (openmaken brieven). Bij zowel de MC's

als de beklagcommissie komen ongeveer relatief even vaak de onderwerpen "disciplinaire straf" en "verzorging" voor.

Grafiek 17. Maatschapslaan: verslagen MC's en beklagzaken naar onderwerp, 2019 (in percentages).

Bron: KLAVER-registratie.

4 Eikenlaan

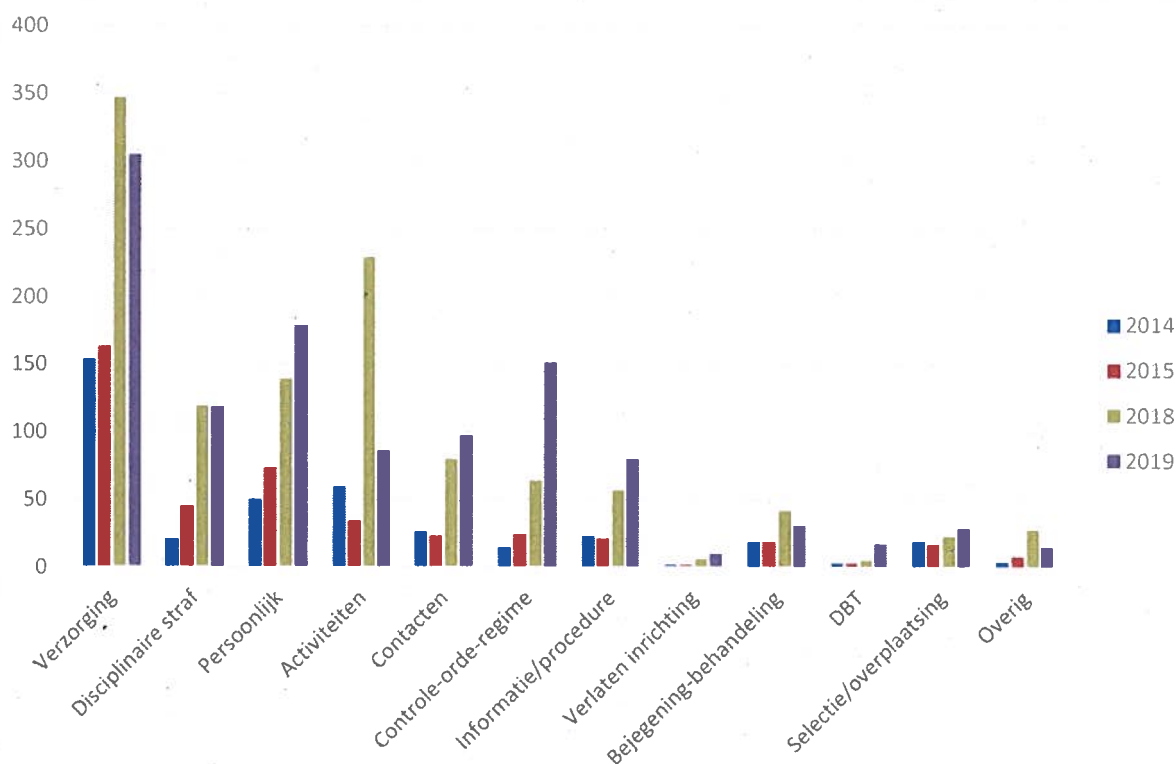
4.1 Klachten naar onderwerp

Als eerste wordt gekeken per type klacht naar het aantal per jaar en vervolgens de verhouding tussen de typen klachten per jaar, in de trant van in jaar x is van alle klachten een bepaalde klacht relatief de grootste en is dat ook in jaar x + 1 het geval.

De instroom van het aantal klachten is in 2019 met 3% afgenomen tot 1132 (2018=1159). In grafiek 18 is verder te zien dat de rubriek “verzorging” in 2019 met 305 de grootste is; gevolgd door ‘persoonlijk’ (179). De afdoeningen die in 2019 grote stijgingen laten zien zijn: “controle-orde-regime” met een ruime verdubbeling van 136%, “informatie/procedure” (+25%) en “persoonlijk” met 29%.

Wat verder opvalt is dat er in 2019 t.o.v. 2018 één echte daler is: “activiteiten” met 275% (van 229 naar 86 klachten). Andere dalers zijn “bejegening/behandeling” en “verzorging” met respectievelijk 26 en 12 procent.

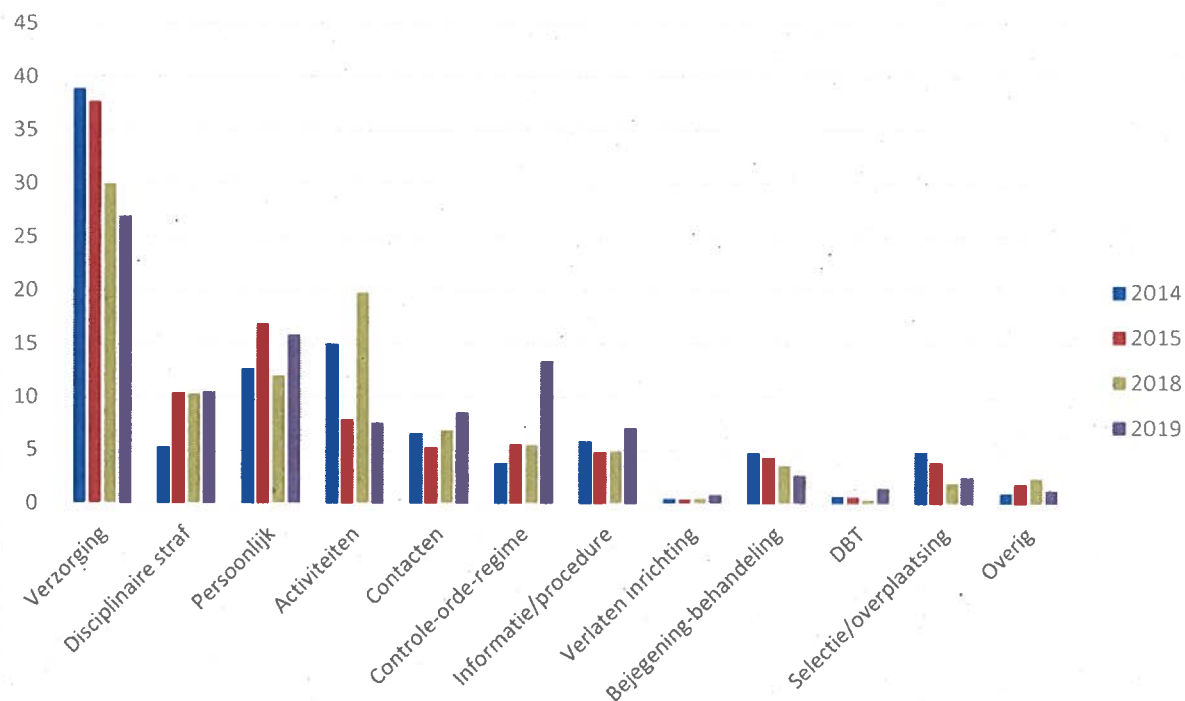
Grafiek18. Eikenlaan: klachten naar onderwerp, 2014-2019 (absolute aantallen)

Bron: KLAVER-registratie.

In grafiek 19 is te zien dat “verzorging” door de jaren heen het grootste aandeel heeft. In mindere mate gevolgd door “persoonlijk” en “disciplinaire straf”. De aandelen klachten die het meest gestegen zijn, zijn “controle-orde-regime” en “persoonlijk”.

Grafiek19. Eikenlaan: relatieve verdeling klachten naar onderwerp, 2014-2019

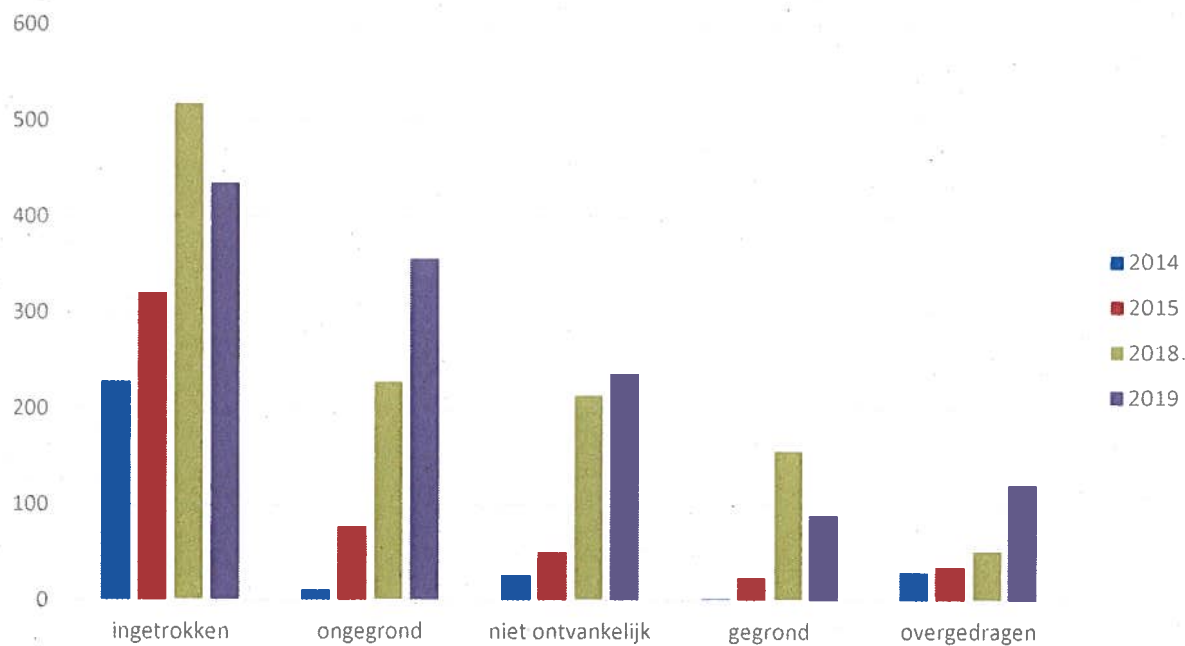

Bron: KLAVER-registratie.

4.2 Beklagzaken naar afdoening

Opmerkelijk is dat in 2019 het aantal afgedane beklagzaken t.o.v. 2018 met 5% is toegenomen tot 1247 (grafiek 20).

Grafiek 20: Eikenlaan beklagzaken naar wijze van afdoening, 2014-2019 (absolute aantallen)

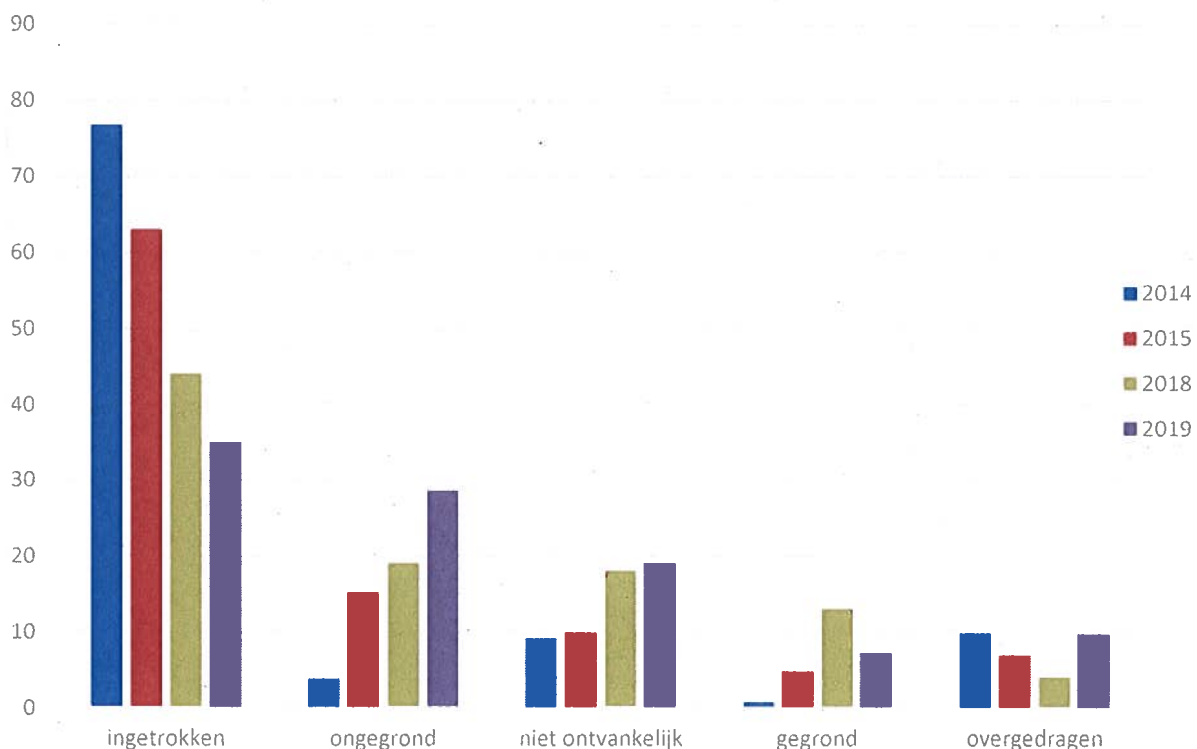

Bron: KLAVER-registratie.

De ingetrokken zaken zijn over de periode de grootste groep, al wordt het verschil kleiner met de ongegronde en niet-ontvankelijke zaken, respectievelijk 435, 356 en 236. De ingetrokken zaken dalen met 16% terwijl de ongegronde zaken en niet-ontvankelijke zaken stijgen met respectievelijk 56 en 10 procent

We zagen hierboven dat de ingetrokken zaken in alle jaren de grootste groep is. In grafiek 21 is weergegeven het relatieve aandeel van de afdoeningswijze per jaar. Geconstateerd wordt dat de ingetrokken zaken in 2014 77% van alle zaken betrof maar in 2019 teruggelopen is naar 35%. Dit verval wordt mede veroorzaakt door de toename van het aandeel ongegrond verklaarde zaken met 53 procent tot 29%. Het aandeel gegrond verklaarde afdoeningen is in 2019 met 6 procentpunten gedaald naar slechts 7 procent.

Grafiek 21: Eikenlaan, relatieve verdeling beklagzaken naar wijze van afdoening, 2014-2019

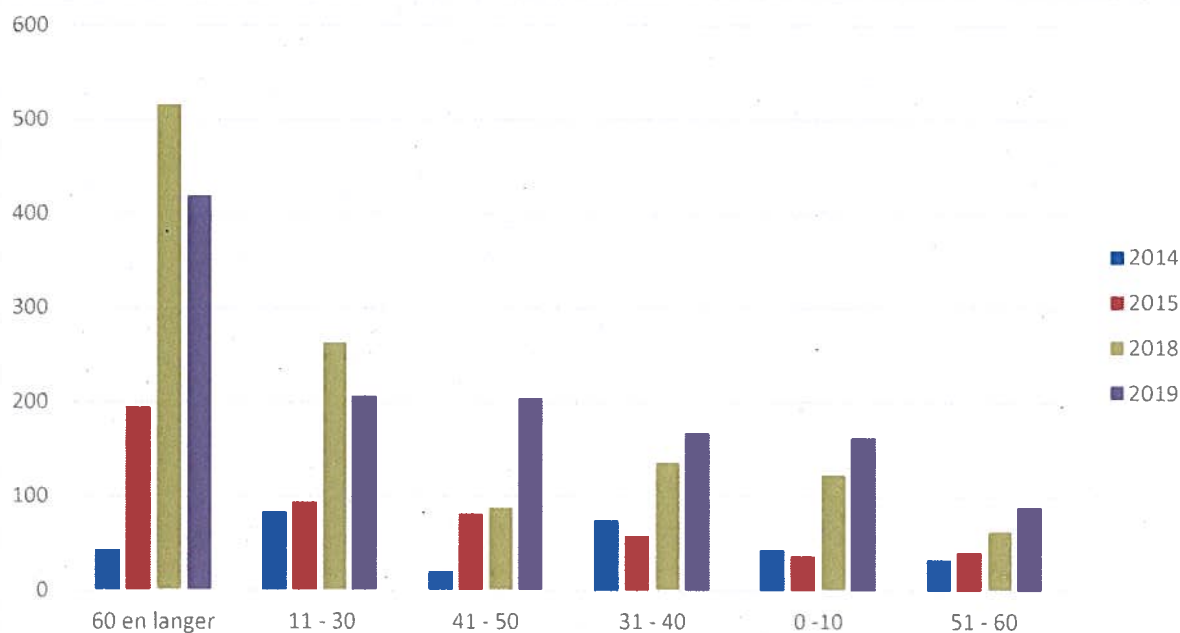
Bron: KLAVER-registratie.

4.3 Beklagzaken naar doorlooptijden

In 2019 is de doorlooptijd "60 dagen en langer" met 516 zaken veruit de grootste categorie (grafiek 22). Op enige afstand gevolgd door "11-30 dagen" (263). De grootste stijging t.o.v. 2017 zijn de zaken met een duur van "0-10 dagen" (84%); gevolgd door "60 dagen en langer" (54%) en "11-30 dagen" (48%). De categorieën "41-50 dagen" en "51-60 dagen" zijn met een kwart afgenomen.

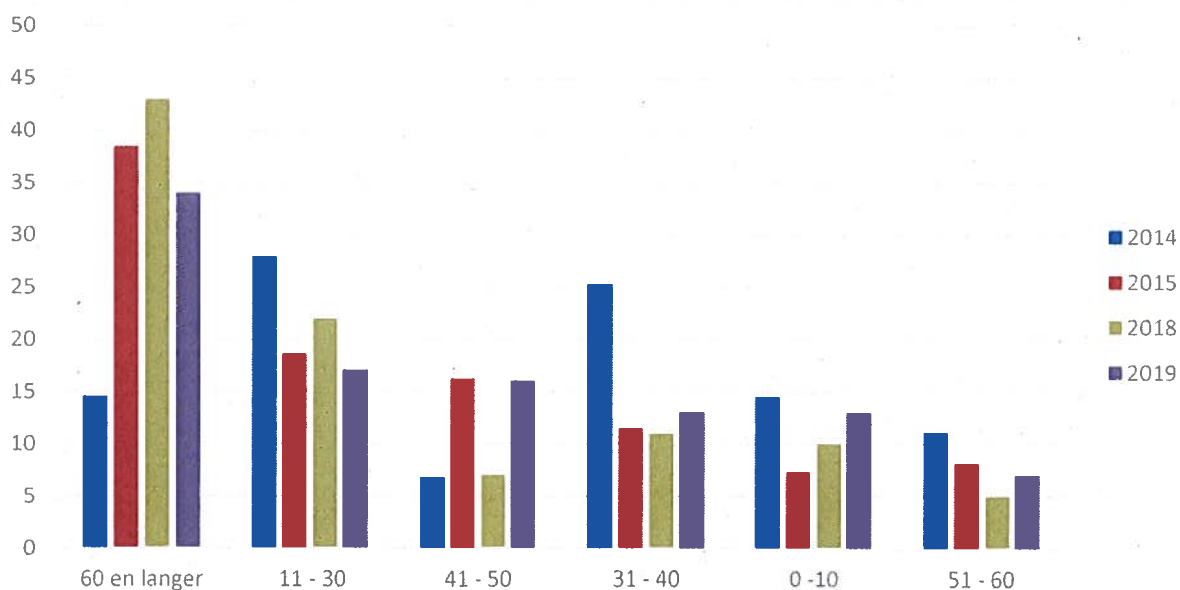
Grafiek 22. Eikenlaan, beklagzaken naar doorlooptijden in dagen, 2014-2019 (absoluut)

Bron: KLAVER-registratie.

Het relatieve aandeel bij de doorlooptijden is met 34% de categorie "60 dagen en langer" het grootste (grafiek 23). De beklagzaken met doorlooptijden "11-30 dagen" en "41-50 dagen" samen zijn goed voor een derde van alle zaken. De categorie "0-10 dagen" neemt toe tot 13%.

Grafiek 23. Eikenlaan, relatieve verdeling doorlooptijden beklagzaken in dagen, 2014-2019.

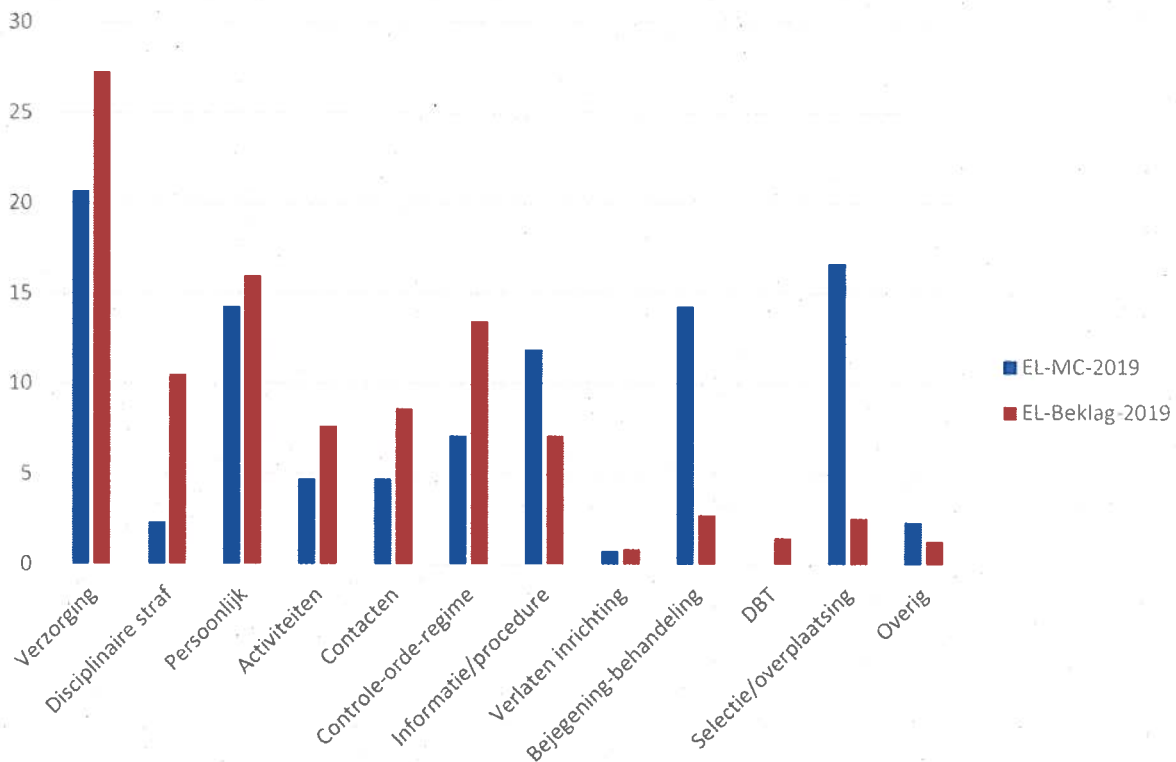

Bron: KLAVER-registratie.

4.4 De maandcommissaris

In de inleiding is gesproken over de taak van de maandcommissaris. Deze kan worden geraadpleegd door de gedetineerde. Deze vult een verzoekbriefje in met het onderwerp dat hij wil bespreken met de MC. Van de gesprekken die de MC's hebben gevoerd met de gedetineerden wordt een verslag gemaakt. Voor wat de Eikenlaan betreft geeft dat het volgende overzicht.

Grafiek 24. Eikenlaan, maandverslagen MC's en beklagzaken naar onderwerp, 2019 (in percentages)

Bron: KLAVER-registratie.

In grafiek 24 wordt weergegeven de verschillen in de onderwerpen die de MC's bespreken met de gedetineerden en de onderwerpen van de beklagzaken. De MC's praten meer met gedetineerden over "informatie/procedure", "selectie/overplaatsing" en "bejegening/behandeling" dan de onderwerpen in de beklagzaken die door de beklagcommissie worden behandeld. De beklagcommissie wordt in die gevallen meer geconfronteerd met "disciplinaire straf", en "controle-orde-regime".

Bijlage-1: herkoderingen soorten klachten

NIEUW	OUD
Activiteiten	Activiteiten - arbeid
	Activiteiten - div
	Activiteiten - lucht
	Activiteiten - sport
Behandeling-bejegening	Behandeling en bejegening
Contacten	Contact buitenw - bellen
	Contact buitenw - bezoek
	Contact buitenw - post
Disciplinaire straf	Disciplinaire straf
Informatie/procedure	Informatie/procedure
Persoonlijk	Persoonlijke voorwerpen
	Rek. cour./zak- en kleedgeld
	Schadeverhaal
Selectie/overplaatsing	Selectie/overplaatsing (int)
	Selectie/overplaatsing (ext)
Verlaten inrichting	Verlaten inrichting
Verzorging	Verzorging – div
	Verzorging – gods. Levens.
	Verzorging – medisch
	Verzorging - persoonlijke
Rogatoir verzoek	Rogatoir verzoek

Controle – orde - regime	Controle
	Dienst terugkeer en vertrek
	Ordemaatregel
	Regime
	Geweld
	ISD (interventie + behandeling)
	Nog onbekend
	Time – out
	Toezicht
	Transport
	Eisen verblijfsruimte